
AASTARAAMAT

2021

RMK
AASTARAAMAT
2021

SISUKORD

4 Sertifikaadid

5 Mets on tähtis. Järjest tähtsam!

6–11 Organisatsioonist

8 Struktuur

9 Töötajad

10 Panus majandusse

11 Koostööprojektid

12–25 Metsade majandamine

14 Metsade ülevaade

17 Metsatööd

20 Taimekasvatus

21 Puiduturustus

23 Metsaparandus

24 Prügikoristus

24 Metsatulekahjud

25 Jahindus

26–33 Looduskaitse

28 Looduskaitsetööd

30 Kaitsealad

31 Vääriselupaigad

31 Kaitsealused liigid

32 Elurikkus majandusmetsades

32 Põlula kalakasvandus

34–41 Looduses liikumine ja loodusteadlikkus

36 Looduses liikumine

38 Loodusteadlikkus

39 Sagadi metsakeskus

39 Elistvere loomapark

40 Looduskaamerad

41 Jõulukuused

41 Pärandkultuur

42–49 Teadustegevus

44 Rakendusuuringud

49 RMK stipendiumid

50–55 Süsinikuraport

52 Süsinikuraport

55 Arvutuskäik

56–62 Majanduskokkuvõte

58 Bilanss

60 Kasumiaruanne

61 Nõukogu ja juhatuse kinnitus

62 Vandeaudiitori aruanne

63 Piltide loetelu

SERTIFIKAADID

RMK eesmärgiks on majandada riigimetsa säästlikult ja efektiivselt, teisisõnu – jätkusuutlikult. RMK-le on omistatud säästva metsanduse sertifikaadid FSC® (FSC-C022757) ja PEFC™; RMK juhtimissüsteem on hinnatud keskkonna- ja kvaliteedijuhtimissüsteemide ISO 14001 ja ISO 9001 vääriliseks.

FSC metsamajandamise ja tarneahela sertifikaati on RMK hoidnud alates aastast 2002. Aastal 2021 pikendati sertifikaadi kehtivust 31. jaanuarini 2027.

PEFC metsamajandamise ja tarneahela sertifikaadi sai RMK aastal 2010, praeguse sertifikaadi kehtivustähtjaks on 28. november 2025.

Säästva metsanduse sertifikaadid kinnitavad, et metsa majandades võetakse võrdset arvesse majanduslikke, sotsiaalseid ja ökoloogilisi aspekte. Asjaolu, et riigimetsast pärit puit omab säästva metsamajanduse sertifikaate, laiendab paljude Eesti puittoodete müügiturgu. Sertifikaadid kinnitavad muuhulgas ka seda, et RMK raiemahud püsivad kestlikena ka tulevikus ning metsamajandustööde planeerimisse kaasatakse kohalikke kogukondi.

Mõlema süsteemi puhul toimuvad igal aastal auditid ja iga viie aasta järel toimub resertifitseerimine. Alates 2021. aastast auditeerib RMK-d nii FSC kui ka PEFC sertifikaadi asjus rahvusvaheline audiitorbüroo BM Certification Estonia OÜ.

ISO 14001 on keskkonnajuhtimissüsteem, mis aitab jälgida ja vähendada iga organisatsiooni toimimisega paratamatult kaasnevaid keskkonnamõjusid. RMK omab ISO 14001 sertifikaati alates 2002. aastast, praegune sertifikaat kehtib 2022. aasta lõpuni.

ISO 9001 standardile vastava kvaliteedijuhtimissüsteemi eesmärgiks on klientide rahulolu tagamine ja organisatsioonile mõõdetavate ülesannete püstitamine ning nende täitmise jälgimine. RMK omandas ISO 9001 sertifikaadi 2010. aastal ja sarnaselt ISO 14001 sertifikaadile toimub selle resertifitseerimine iga kolme aasta tagant. Praegune sertifikaat kehtib 2022. aasta lõpuni.

ISO süsteeme auditeerib Bureau Veritas Eesti OÜ.

Märk vastutustundlikust metsamajandusest

ISO 14001
ISO 9001

METS ON TÄHTIS. JÄRJEST TÄHTSAM!

Mets kasvab. Ühtpidi meie tahtest sõltumata, teistpidi meie poolt mõjutatuna. Mil moel ja määral me metsa kasvamist mõistame ja kuidas seda kasutada oskame, on ühiskonnas kokku leppimise küsimus. Kindel on aga see, et neid töid, mis RMK-le usaldatud, on tehtud hoole ja südamega.

RMK käe all on 45% kõikidest Eesti metsadest. Panime sinna 2021. aastal kasvama 24,5 miljonit uut puud. Hoolitsesime selle eest, et noorel metsal oleks head kasvutingimused ning et täna keskealised metsad saaksid väärikalt ja heas tervises vanaks. 1% metsamaal tegime uuendusriiet, andes nõnda kolmandiku Eestis kasutusele võetud puudust. Tehtud sai ka kõvasti looduskaitseteid – nii kaitse all oleval metsamaal (39,1% meie metsamaast) kui ka mujal: soodes, niitudel, parkides. Taastasime elupaikasad, mis on elurikkuse säilitamisel ja edendamisel võtmetähtsusega, ja aitasime kaasa Eesti kalavarude täienemisele. 2,9 miljonil korral kasutati meie poolt ette valmistatud metsapuhkuse võimalusi; 46 000 last ja noort said oma esmased teadmised loodusest meie poolt pakutud haridusprogrammides. Olen tänulik oma 690 kolleegile ja veel vähemalt 5500 partnerettevõtte töötajale, kes kõik selle võimalikuks tegid!

Kliimamuutused on juba mõnda aega olnud RMK-s teravdatud tähelepanu all. Peamiselt on see seni tähendanud järjest ekstreemsemaks muutuvate ilmastikunähtustega kohanemist. Hindamaks meie võimalusi kliimamuutuste ohjamisel, oleme läbi viinud oma tegevuste süsinikuauditi. Koondasime kokku teadustööd ja andmed oma metsade ja maade kohta. Mõõtsime, kaalusime ja modelleerisime ning saime teada, milline süsinikuvaru on meie käes hoiul. Saime ka teada, kui palju RMK

Aigar Kallas
RMK juhatuse esimees

mets ja muud maad aastas süsinikku seovad, ning selle, kui palju meie tegemised kliimat mõjutavad. Tulemuseks priskelt positiivne süsiniku jalajälg – selline, mis aitab ära katta neljandiku kogu Eesti aastasest süsinikuheitmest.

Muidugi, metsad üksi ei päästa maailma. Vaieldamatult on tarvis investeerida teistesse taastuvenergia lahendustesse, aga mets on see, mida meil on, ja mida meil ka juurde kasvab. Targalt kasutades saame sealt nii leiva lauale, toa soojaks kui ka suures koguses atmosfääris lenduvatest kasvuhoonegaasidest kinni püütud, rääkimata rohketest muudest hüvedest, mida mets pakub.

Paljud metsa paled leiavad kajastust selles aastaraamatus. Loodan, et iga lugeja leiab siit midagi uut ning saab testida ka juba olemasolevaid teadmisi. Millise Eesti puu pungad teile järgnevatelt lehekülgedelt vastu vaatavad? Õiged vastused on toodud aastaraamatu lõpus. Head lugemist!

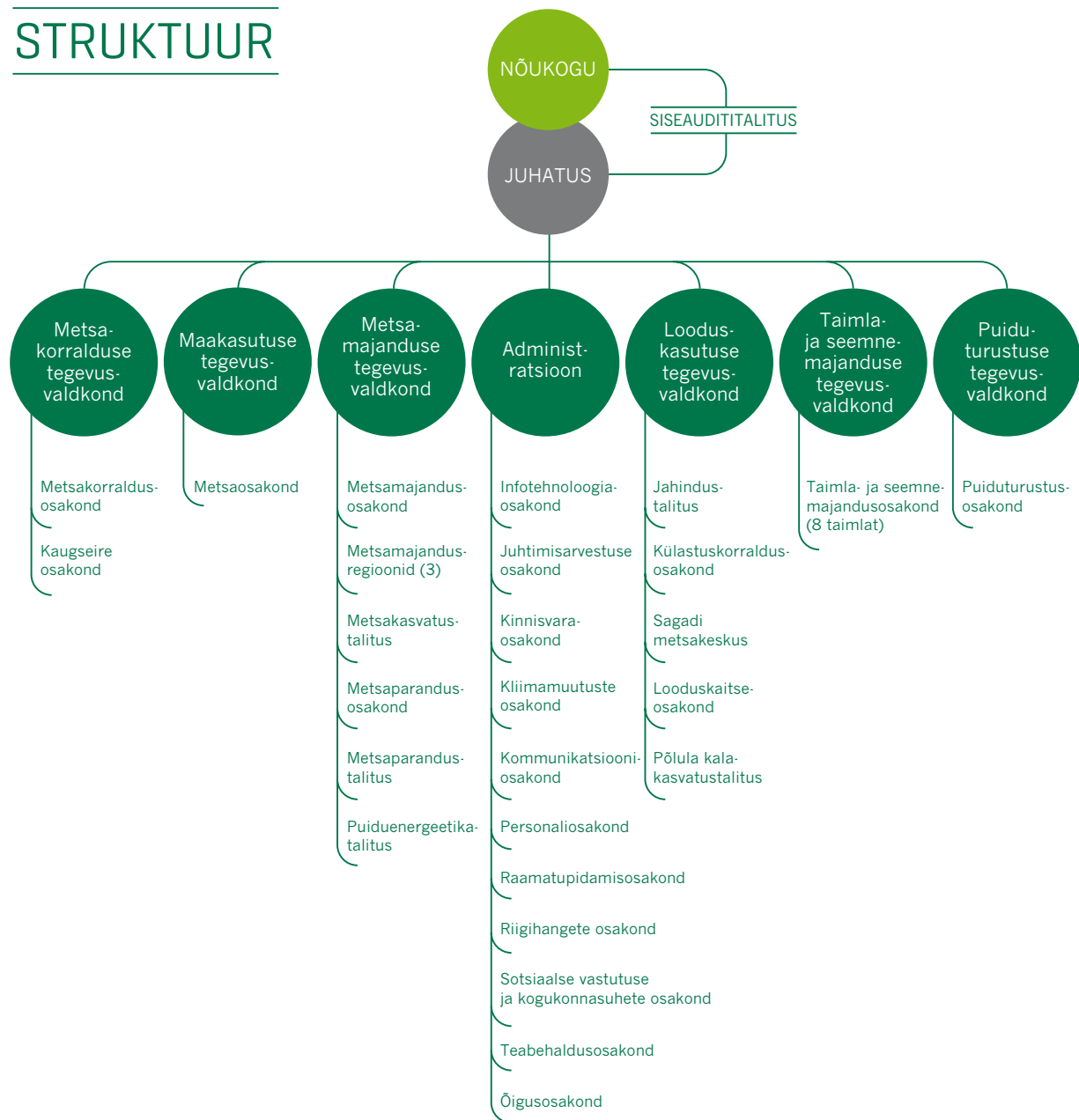

ORGANISATSIOONIST

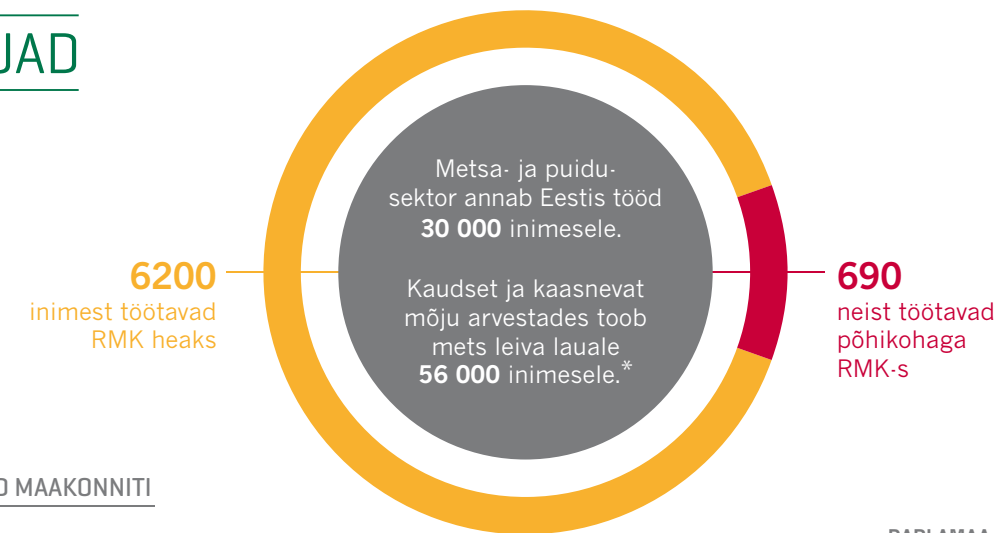

RMK valduses olev riigimaa	1 428 644 ha
... sellest metsamaa	1 048 329 ha
Põhikohaga töötajaid	690
Käive	221,3 mln eurot
Ärikasum	84,4 mln eurot
Dividendid ja tulumaks riigieelarvesse	38,8 mln eurot
Tööjõumaksud	7 mln eurot
Maamaks	4,7 mln eurot

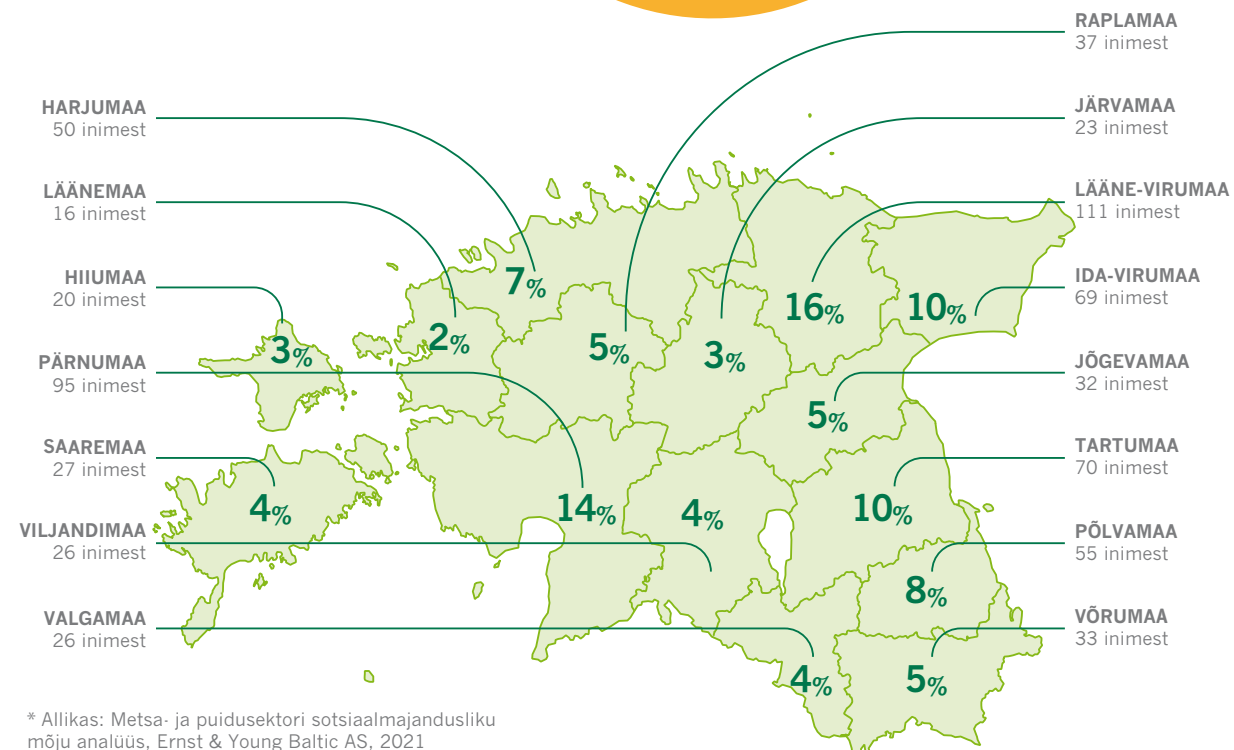
STRUKTUUR

TÖÖTAJAD

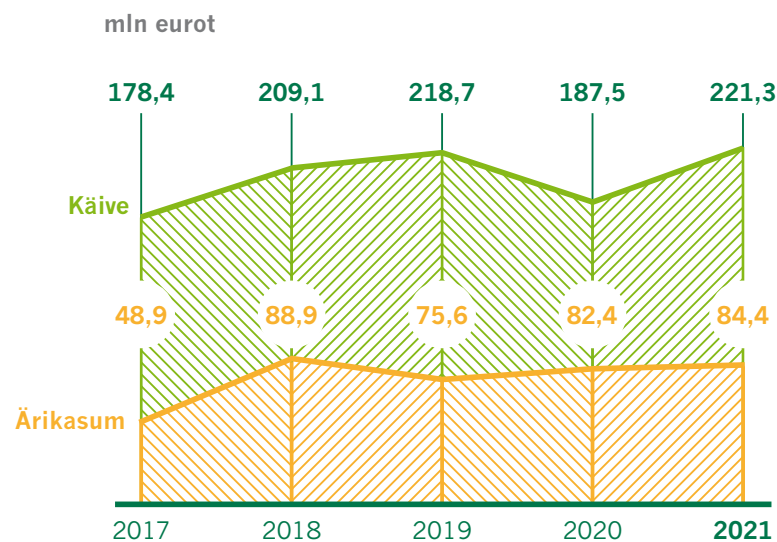

RMK TÖÖTAJAD MAAKONNITI

PANUS MAJANDUSSE

RMK majandusnäitajad (mln eurot)	2017	2018	2019	2020	2021
Käive	178,4	209,1	218,7	187,5	221,3
Ärikasum	48,9	88,9	75,6	82,4	84,4
Dividendid ja tulumaks riigieelarvesse	28,1	26,9	51,4	80,7	38,8
Maamaks	4,8	4,9	4,9	4,7	4,7
Tööjõumaksud	6,9	6,6	7,1	7,2	7,0

KOOSTÖÖPROJEKTID

RMK lööb kaasa tegevustes, mis aitavad inimesel loodust paremini mõista ja seal liikuda, vääripääd puitu kui ehitusmaterjali ning hoiavad au sees metsameeste traditsioone ja vanade eestlaste pärandit.

Metsandus ja puidukasutus

- MTÜ Eesti Puitmajaliit korraldas Räpinas hea kodu päeval käsitöö palkmajaehitajate kutsevõistlused, RMK panustas puitmaterjaliga.
- MTÜ Eesti Metsaseltsi egiidi all ja RMK kaasabil toimusid kutseoskusi demonstreerivad raiespordisarja xCUT Cup võistlused. Sarja avas Tartu karikas juunikuus, seejärel tulid juuli lõpus Eesti raiemeistrivõistlused Järveljal ja septembris TOP 10 Viljandi lossimägedes.
- MTÜ Emajõe Lodjaselts jätkas lodjakojas kaheastilise Peipsi lodja ehitamist, mis peab valmima Tartu kui Euroopa 2024. aasta kultuuripealinna ajaks. RMK toetas lehisepuiduga.
- SA Valga Isamaalise Kasvatuse Püsiekspositsioon korraldas rahvusvahelise XIII Valga militaarjaloo festivali, mida RMK toetas puitmaterjaliga.
- Ühislaulmist jätkas RMK toel metsameeste koor Forestalia.
- 28 asenduskodu ja 14 haiglat üle Eesti said RMK-lt tasuta jõulupuu.

- SA Vene Teatri etenduse „Eesti matus“ kujundusele aitas RMK kaasa puitmaterjaliga.
- RMK toel sai iga huviline Lottemaalt kaasa ümbriku puude seemnetega ning juhise, kuidas ja kuhu neid külvata.

Tervislikud eluviisid ja looduses liikumine

- Koroonaja piiranguid arvestades toimusid looduses liikumise võimalusi ja tervislikke eluviise propageerivad RMK Eestimaa orienteerumispäevakud. Kevadest sügiseni leidis aset 254 päevakut, kus 5024 harrastajat tegi 40 596 starti.

Keskkonnakaitse ja loodushoid

- Üle 40 fotograafi pidasid taas Vereta Jahti, parimaks tunnistati Enel Lepik, kelle foto nimega „Pähklipureja“ on tehtud parajasti ühelt puult teisele lendlevast oravast. Näitus parimate fotodega oli esmakordselt välja pandud õues, Metsamaja hoovis.
- RMK pani välja auhinnad Looduse Aasta Foto võistlusele.
- RMK varustas küttepuiduga MTÜ Lastekaitse Liidu laagreid Remnikul ja korraldas laagritele loodusõppeprogramme.

METSADE MAJANDAMINE

Riigimetsa tagavara	197 mln m ³
Uue metsa rajamine	13 100 ha
Istutatud metsataimi	24,5 mln
Noore metsa hooldustööd	40 700 ha
Harvendusraie	7900 ha
Uuendusraie	11 200 ha
Müüdnud puit	3,8 mln m ³
Tulu puidu müügist	218,8 mln eurot

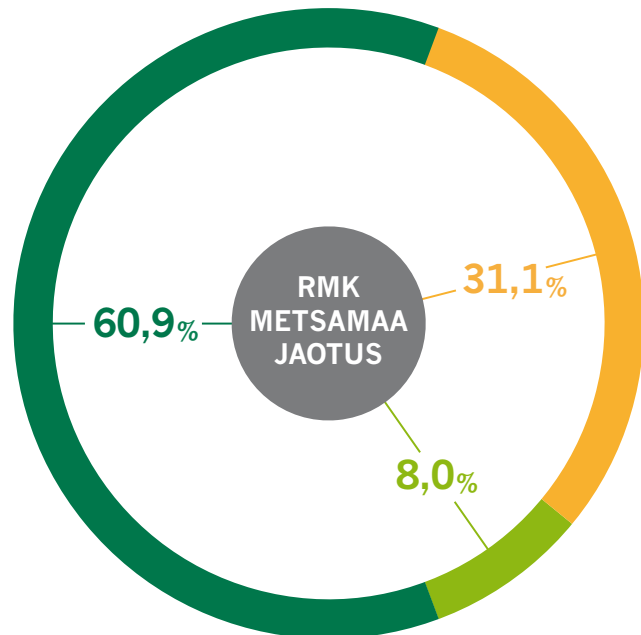

METSADE ÜLEVAADE

RMK metsa jaotus (%)	2017	2018	2019	2020	2021
Rangelt kaitstav mets	25,3	28,6	29,1	30,2	31,1
Majanduspiirangutega mets	11,0	7,6	7,1	8,2	8,0
Majandatav mets	63,7	63,8	63,8	61,6	60,9

Majandatav mets

Neis metsades on majandustegevus lubatud. Puit kui taastuv loodusvara on parim alternatiiv naftal põhinevatele materjalidele ja ka näiteks betoonile ning terasele. Metsandus annab tööd tuhandetele inimestele. Säästev metsandus aitab leevendada kliimamuutuste mõju.

Rangelt kaitstav mets

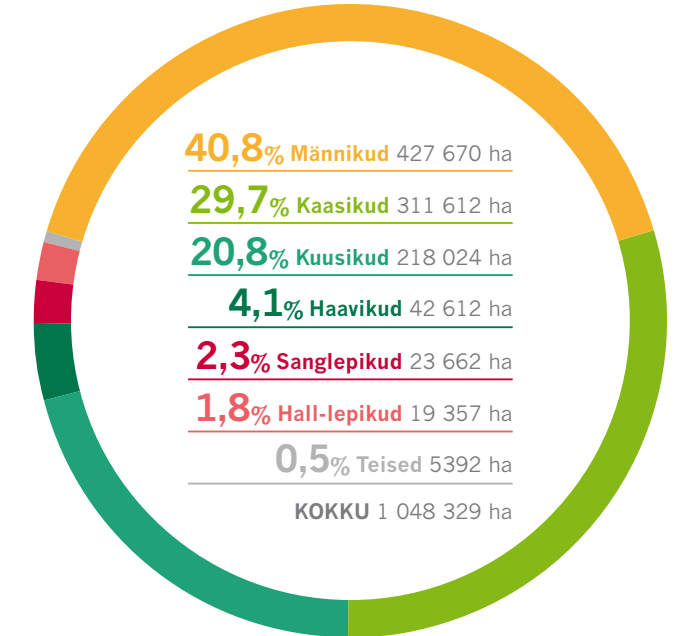
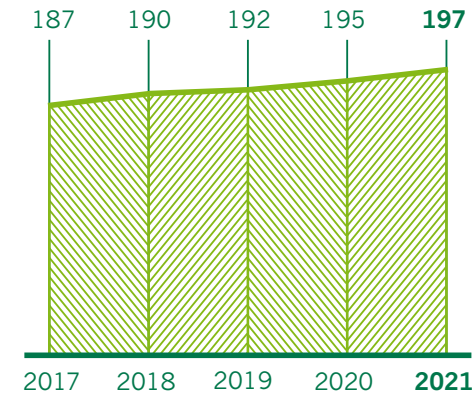
Neil aladel RMK metsi ei majanda, küll aga võivad olla vajalikud tegevused looduskaitse eesmärkidel. Range kaitse all on loodusreservaadid, püsi-elupaikade ja kaitsealade sihtkaitsevööndid, vääriselupaigad ning piiranguvööndite ja hoiualadega kattuvad Natura 2000 elupaigad.

Majanduspiirangutega mets

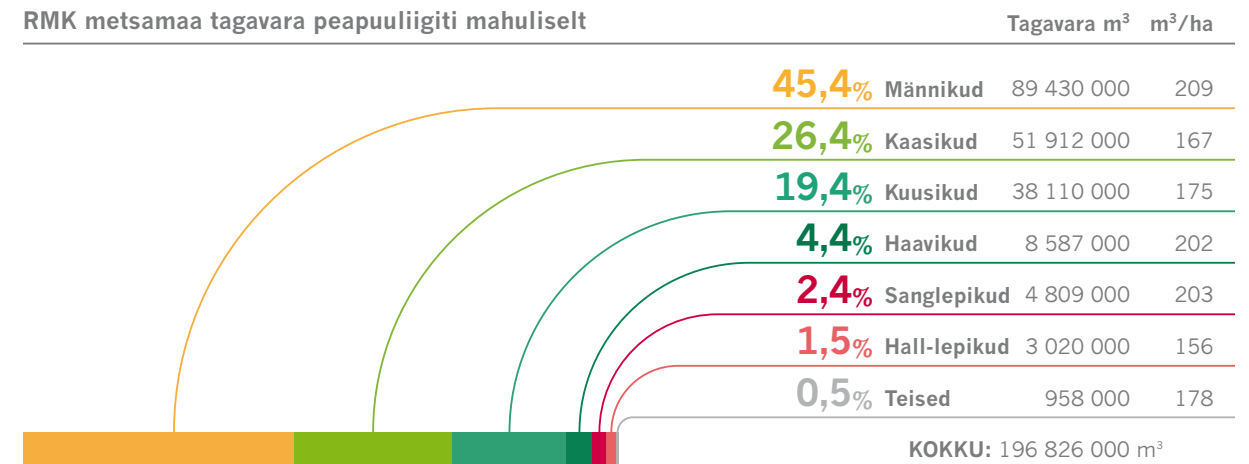
Majandustegevus on neis metsades lubatud, kuid selleks kehtivad täiendavad piirangud. Sellisteks aladeks on näiteks väljaspool Natura elupaiku olevad piiranguvööndid ja hoiualad.

RMK metsamaa pindala peapuuliigiti

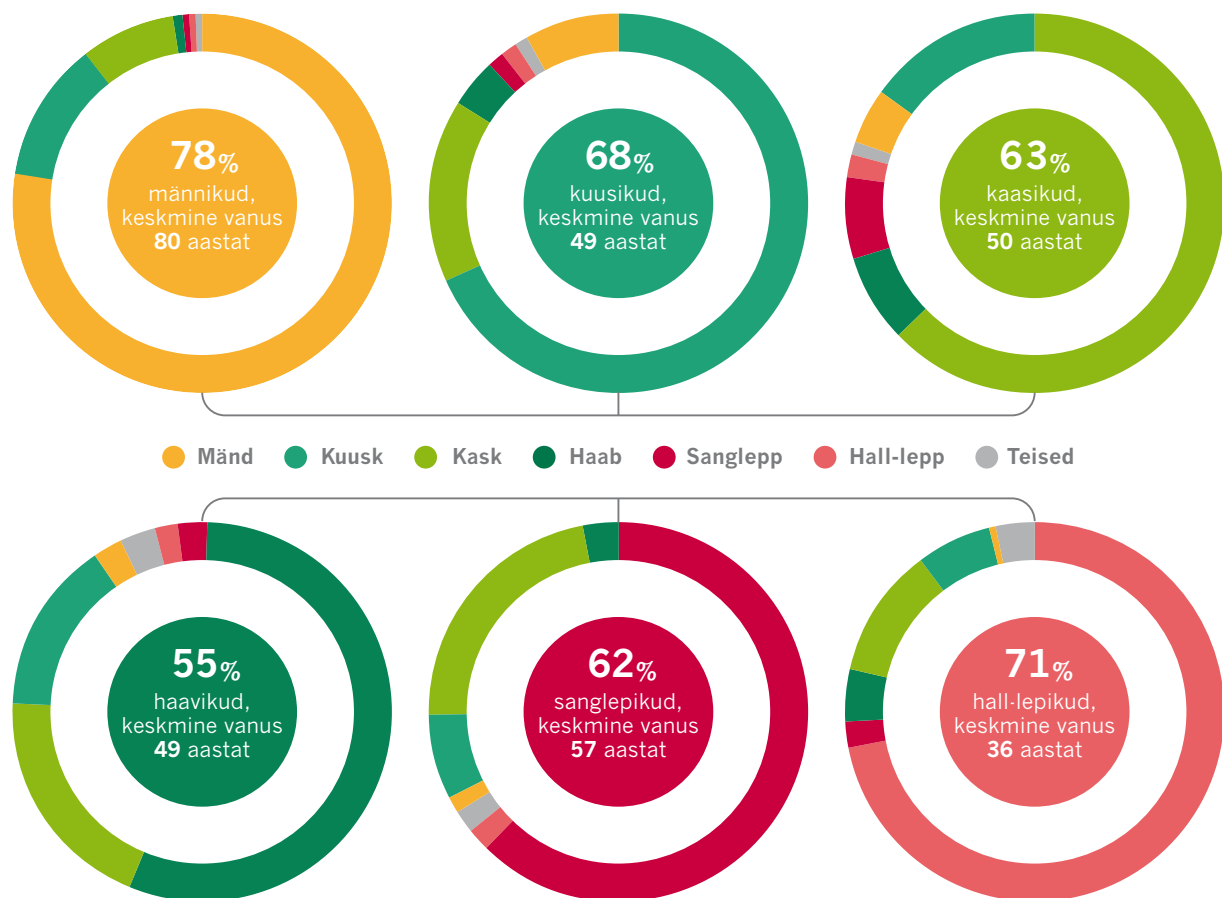
RMK metsa tagavara kokku (mln m³)

RMK metsamaa tagavara peapuuliigiti mahuliselt

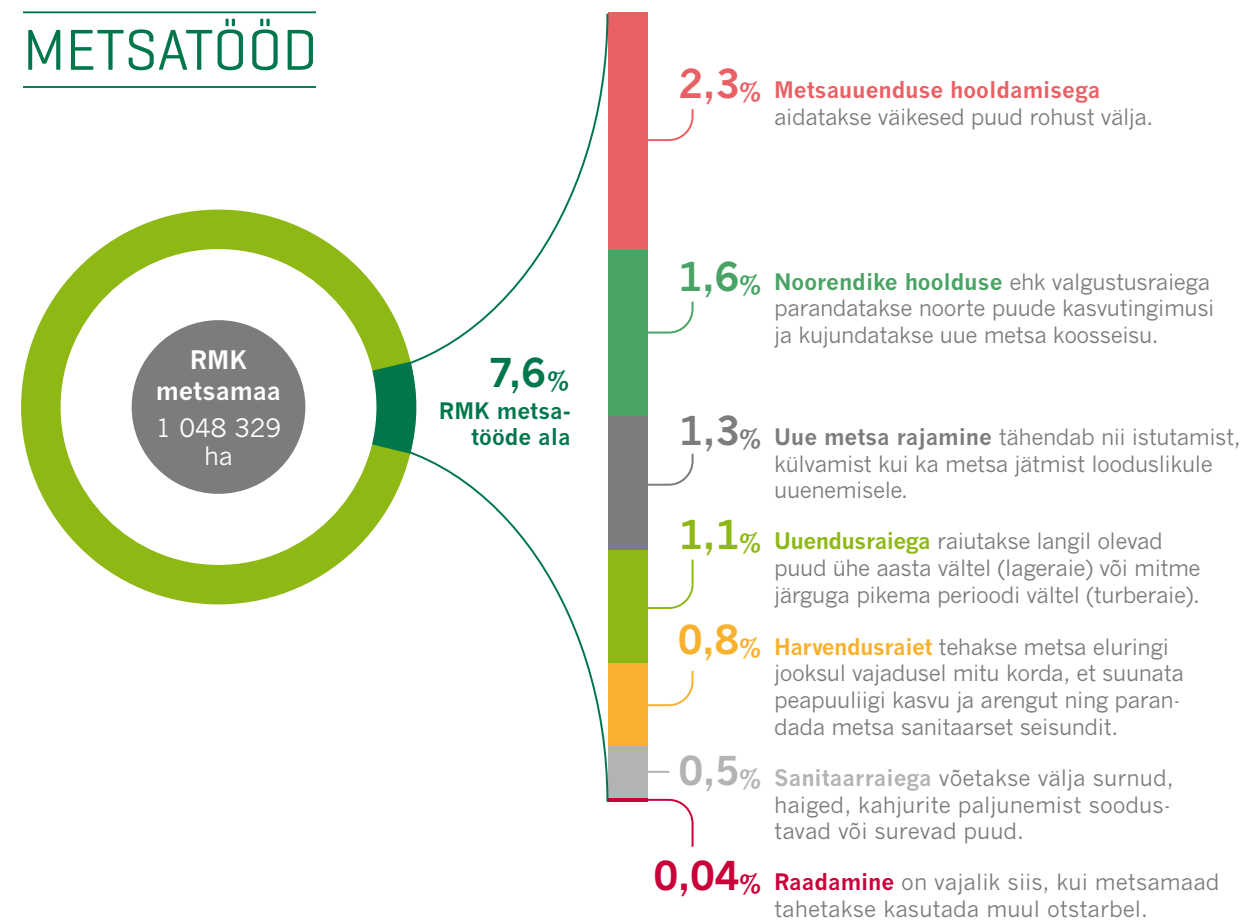
Puistute tagavara jagunemine koosseisupuuliikide järgi ning puistute keskmine vanus

Männikus ei kasva vaid männid, kaasikus kased ja kuusikus kuused. Kõige suurema peapuuliigi osakaaluga on männikud. See on nii tänu männi heale võimele kasvada nii väga kuivades kui

ka väga märgades kasvukohtades, kus teised puuliigid hätta jäävad. Kuusikutes, kaasikutes, haavikutes ja lepikutes on liigiline koosseis märksa mitmekesisem.

METSATÖÖD

Raie (ha)	2017	2018	2019	2020	2021
Uuendusraie	10 866	11 227	11 394	11 383	11 245
... sellest lageraie	10 797	11 083	11 195	11 226	11 152
... sellest turberaie	69	144	199	157	93
Harvendusraie	9944	8478	8812	8319	7906
Sanitaarraie	3980	3906	7810	12 043	5642
Raadamine*	725	1605	1335	2027	469
Kujundusraie	149	72	245	730	299

* 2017.–2020. a raadamise pindala hõlmab ka RMK teid ja kraave, mida puhastati sinna kasvanud puudest ja võsast.

Uus metsapõlv kasvama

RMK uuendas metsa 13 124 hektaril, mis on 1,3% RMK metsamaast. Sealhulgas metsastati ehk pandi mets kasvama 346 hektarile, kus seda varem ei kasvanud (väheväärtuslik rohuma, põõsastik või karjäär).

Mulda pisteti rekordilised 24,5 miljonit puuhakatist: mändi 11,2, kuuske 10,7, kaske 2,4 miljonit ning sangleppa ja tamme 0,2 miljonit.

Metsa uuendatakse lisaks istutamisele ka külvates või ala looduslikule uuenemisele jättes. Looduslikule uuenemisele jäeti umbes viiendik raiesmikest, kus vastavalt mullale ja niiskusele uueneb lehtpuu edukalt looduslikult. Metsakasvatustliku analüüsi tulemusena on RMK loobunud maapinna mineraliseerimisest looduslikule uuenemisele kaasa aitamiseks.

Metsaistutuses löid lisaks RMK raietöölistele kaasa kuni 2000 inimest partnerettevõtetest.

Noort metsa hooldas RMK 40 701 hektaril, mis on 3,9% RMK metsamaast. Selleks tehakse metsa-uuenduse hooldamist ehk aidatakse väikesed puukesed rohust välja, ja noorendike hooldust ehk valgustusraiet, millega parandatakse noorte puude kasvutingimusi ja kujundatakse uue metsa koosseisu.

Uuenenuks arvestati 12 390 hektarit metsa ehk rohkem kui kunagi varem.

RMK panustas metsaistutusse, noore metsa hooldamisse ja kaitsesse 19,5 miljonit.

Metsauuendus	2017	2018	2019	2020	2021
Maapinna mineraliseerimine istutamiseks, ha	7918	7924	8358	8812	9233
Maapinna mineraliseerimine looduslikule uuenemisele kaasa aitamiseks, ha	1686	1604	1867	575	5
Metsakülv, ha	311	335	207	173	200
Metsaistutus, ha	7140	7177	7477	8353	10 003
Looduslikule uuenemisele kaasa aitamine istutuse või külviga, ha	434	705	856	618	577
Looduslikule uuenemisele jätmine, ha	2021	1680	1662	2037	2339
Metsauuenduse täiendamine, ha	2940	2959	3890	3250	3304
Istutatud metsataimi, mln	21,2	21,3	22,1	23	24,5
... sellest potitaimed, %	52	52	52	51	57
Võsasaetööd (ha)					
Noorendike hooldamine	19 072	18 462	18 527	18 988	16 592
Metsauuenduse hooldamine	24 607	23 201	24 618	24 342	24 109
KOKKU	43 679	41 663	43 145	43 330	40 701
Istutus ja külv puuliigiti (ha)					
Mänd	2925	3241	3318	3431	3636
Kuuske	4046	4267	4204	4687	5280
Kask	469	683	977	976	1235

Kokkulepped kodumetsade majandamiseks

Kõrgendatud avalikku huvi pakkuvate metsade majandamiseks pidas RMK kaasamiskoosolekuid 51 piirkonnas. 45 juhul jõuti kohalikega metsa majandamise tingimustes kokkuleppele. Kuuel juhul lepiti kokku muus: kolmel juhul oodatakse ära kaitseala moodustamise algatuse tulemusel, kahel juhul jäetakse raied ära, kuna leiti uued vääriselupaigad, ning ühel alal tehti osa töid ära ja lepiti kokku, et enne uutega alustamist oodatakse viis aastat, hinnatakse kohalikega koos tehtud tööde mõju metsale ja otsustatakse siis järgmiste tööde ettevõtmine.

Kõrgendatud avaliku huviga ehk KAH alade majandamisplaane kavatseb RMK ka edaspidi kohalikega läbi rääkida, selle tarvis valmis 2021. aastal ka üksikasjalik kaasamise juhise. Kohalike seisukohti küsitakse igas kaasamise etapis alates ala kirjeldusest kuni majandamiskava koostamiseni.

KAH alade asukohad lepib RMK kokku koostöös omavalitsustega. Alates hetkest, mil RMK on omavalitsusega kokku leppinud, et mingi piirkonnas riigimetsad on KAH alad, kannab RMK need alad oma metsatööde kaardile ning kohalik kogukond kaasatakse raietööde planeerimisse. KAH alade nimekiri täieneb pidevalt.

Riigimetsa tutvustavad kavad omavalitsustele

RMK koostas kohalikele omavalitsustele põhjalikud ülevaated nende territooriumil kasvavast riigimetsast.

Ülevaadetes on kokku võetud, missugused riigimetsad omavalitsuse territooriumil kasvavad, milliseid metsamajanduslikke, looduskaitse- ja metsaparanduslikke töid on seal eelmisel kümnendil tehtud ning milliseid töid on tuleval kümnendil võimalik ja vajalik teha. Samuti on kirjeldatud sealsed matkarajad, lõkkekohad ja teised looduses liikumiseks ja puhkuseks vajalikud taristu ning pärandkultuuri objektid. Üles on loetletud kõrgendatud avaliku huviga alad.

Niisugused kavad koostati 76 omavalitsusele ehk kõigile, kelle territooriumil RMK valduses olevaid maid asub. Kolmes omavalitsuses (Maardu, Sillamäe ja Rakvere linn) riigimetsi ei ole. RMK metsa-ülemad käisid kavasid kohalikele võimuesindajatele, sh hiljuti valitud volikogudele ka tutvustamas. Põhjalikumalt on tulnud selgitada eelkõige metsamajandamise põhimõtteid ja looduskaitsega seotud küsimusi.

Veebipõhiste brošüüridega saab tutvuda ka RMK kodulehel.

TAIMEKASVATUS

Metsataimede kasvatamine	2017	2018	2019	2020	2021
Mänd	10,8	10,2	10,6	10,6	11,3
Kuusk	10,7	9,6	9,2	10,5	10,7
Kask	1,2	1,6	2,4	2,7	2,5
Muu (sanglepp, tamm)		0,1	0,1	0,1	0,2
KOKKU	22,7	21,5	22,3	23,9	24,7

Puuhakatised oma taimlatest

RMK taimlatest jõudis riigimetsa 24,5 miljonit metsataime, Luua metsakoolile müüdi 130 000 taime. RMK-l on kaheksa taimlat ja 17 seemla-kompleksi. Seemlates ehk metsapuu seemnete saamiseks rajatud istandikest varutakse hea kvaliteediga seemneid.

Metsapuu seemneid kasutati 1059 kg ja 380 000 euro eest, millest RMK taimlatesse külvati 263 kg ja metsa 83 kg.

Uut männiseemet varuti 657 kg, arukase seemet 69 kg ja sanglepa seemet 46 kg. Metsapuuseemnete varu oli aasta lõpu seisuga 8595 kg, sellest moodustas kuuseseeme 66%, männiseeme 31% ja arukase ning sanglepa seeme 3%. Kuuse-seemne varu katab Eesti metsanduse 12 aasta, männiseemne varu 6 aasta ja kaseseemne varu 4 aasta vajaduse.

Tugevad tulevikupuud

Koostöös Eesti Maaülikooli teadlastega panustab RMK Eesti metsapuude parendamise programmi – ikka selleks, et meie tulevikumetsad oleksid terved ja puit kvaliteetne, et metsad peaksid vastu kliimamuutustele ning seoksid rohkelt süsihappegaasi.

Kümne aasta jooksul on valitud välja parimaid männi-, kuuse- ja arukase puid ning rajatud järglas-katse kultuure. Kui männi ja kuuse katsealad said rajatud juba varem, siis esimesed arukase katse-taimed istutati katsealale 2021. aastal.

Eesti seemenvaru (kg)

Kuusk 5673

Mänd 2628

Arukask 248

Sanglepp 46

**KOKKU
8595
kg**

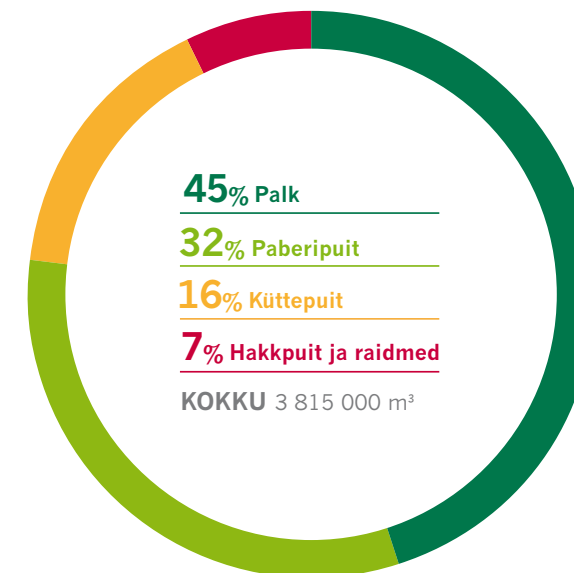
PUIDUTURUSTUS

Puidu müük (m³)	2017	2018	2019	2020	2021
Palk	1 798 000	1 795 000	1 845 000	1 845 000	1 717 000
	48%	49%	47%	46%	45%
Paberipuit	1 213 000	1 200 000	1 285 000	1 259 000	1 221 000
	32%	32%	33%	32%	32%
Küttepuit	579 000	565 000	611 000	644 000	597 000
	15%	15%	15%	16%	16%
Hakkpuit ja raidmed	205 000	150 000	189 000	255 000	280 000
	5%	4%	5%	6%	7%
KOKKU	3 795 000	3 710 000	3 930 000	4 003 000	3 815 000

Puiduturu rekordhinnad

RMK müüs aastaga 3,8 miljonit kuupmeetrit puitu, mida on vähem kui aasta varem. Eesti viimaste aastate keskmisest raiemahust moodustab RMK poolt turule toodud puit ligi kolmandiku.

Palgid moodustasid müüginahust 45%, paberipuit 32%, küttepuit 16% ja hakkpuit 7%. Tulu teeniti puidu müügist 218,8 miljonit eurot, võrreldes 2020. aastaga 34,6 miljonit eurot rohkem.

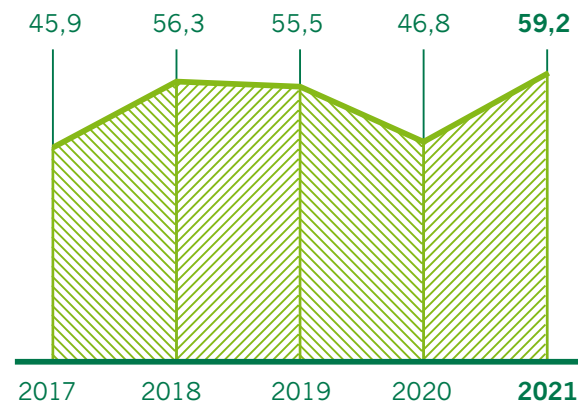

Aasta jooksul puiduturul toimunud järske muutusi ei osanud keegi prognoosida. Koroonapandemiaga kaasnenud majanduse turgutusmeetmed viisid globaalse nõudluse kasvuni, millele tootjad ei suutnud kiirelt reageerida. Ehitusturg jätkas paisumist ja ühes sellega tõusis valmistoodangu nõudlus. Aastavahetuse paiku toimunud ehituspuidu järkjärguline hinnatõus tõi kaasa tooraine hindade kallinemise.

Esimese poolaasta keskel näis turg olevat saavutanud tasakaalu, kuid see osutus ennatlikuks. Vastu südasuve algas ülikiire okaspuupalkide hinnatõus, mille põhjustas osa tootegruppide laovarude puudumine kõige paremal ehitusperioodil. Kuigi sama kiiresti toimus ka hindade alanemine, jäid need kuni teise poolaasta lõpuni püsima uuel ajaloolisel rekordtasemel.

Müüdnud ümarpuidu keskmine hind (eurot/m³)

Aasta jooksul tõusid kõikide palgisortimentide hinnad. Palkide hinnatõusu taustal jätkas märkamalt kerkimist ka paberipuidu hind. Teistest rohkem ja kiiremini tõusis kasepaberipuidu hind, mille peamine turg asub Soomes ja Rootsis. Kütte- ja hakkpuidu hinnad püsisid kogu aasta suhteliselt muutumatult, mida võimaldas kohaliku kasutuse stabiliseerumine varasema aastaga samal tasemel.

Kestvuslepingute alusel müüdi 85% ning teisi müügiviise kasutades 15% puidust. RMK puiduturustustrateegia soosib ettevõtteid, kes puitu kohapeal töötlevad ja ekspordivad kõrgema lisandväärtusega tooteid.

Kasvava metsa raieõigust müüdi eraisikutele küttepuidu tegemiseks, poollooduslike koosluste rentnikele hooldustööde tegemiseks ning taristu- ja turvakarjäärade raadamiseks. Kokku müüdi raieõigust 14 000 kuupmeetrit.

Suuremad kliendid ostukoguse järgi	tuhat m ³	% kogumüügist
Horizon Tselluloosi ja Paberi AS	230	7%
Estonian Cell AS	222	6%
Toftan AS	211	6%
Stora Enso Eesti AS	196	6%
Metsä Forest Eesti AS	144	4%
Graanul Invest AS	137	4%
Combimill Reopalu OÜ	122	3%
Vara Saeveski OÜ	111	3%
Barrus AS	109	3%
Osula Graanul OÜ	106	3%
KOKKU	1 588	45%

METSAPARANDUS

Teed ja kuivendussüsteemid	2017	2018	2019	2020	2021
Ehitatud, rekonstrueeritud ja uuendatud metsateed (km)	348	316	328	221	319
Rekonstrueeritud ja uuendatud kuivendussüsteemid (ha)	22 600	25 700	19 600	18 700	17 000
Metsateede ja kuivendussüsteemide hooldus- ja ehitustööde maksumus (mln eurot)	23	23,5	25,9	21,1	23,5

Aasta jooksul rekonstrueeris RMK olemasolevaid metsateid 290 km ja ehitas uusi 29 km. Otsides pidevalt võimalusi oma tegevuse keskkonnajalajälje vähendamiseks, võeti kraavikallaste kindlustamisel kasutusele erosioonitõkkematid, mis on toodetud läbinisti looduslikest materjalidest ja lagunevad kraavi nõlvade haljastumisel täielikult aasta-paari jooksul.

RMK maadel on 9281 km metsateid, mis kuuluvad RMK-le. Neile lisandub umbes 2000 km teiste omanike maal olevaid teid, mida RMK kasutab ja seetõttu ka hooldab.

Korras metsateed lihtsustavad metsa- ja looduskaitsetöid, tagavad klientidele ühtlase puidutarne, muudavad mugavamaks looduses liikumise ja

kergendavad tulekahjude kustutamist. RMK metsas on 799 tuletõrje veevõtukohta.

Kuivendatud on ligi pool RMK metsmaast. Kuivendussüsteeme enam juurde ei rajata, küll aga tuleb olemasolevaid hooldada ja rekonstrueerida. Kuivendamine suurendab igal aastal RMK metsade juurdekasvu 700 000 tihumeetrit ning korras kuivendussüsteemid vähendavad pinnase kahjustamist metsamajandamisel.

Kuivendussüsteemidel on oluline osa ka kliimamuutuste mõjudega toime tulemisel. Suurenevad sademed ja lühenev talv toob kaasa suurema niiskuse ning liigvee ärajuhtimiseks metsast on vajalik toimiv kraavivõrgustik.

PRÜGIKORISTUS

Prügikoristus RMK metsas	2017	2018	2019	2020	2021
Kogus (kg)	281 800	290 200	250 000	250 000	152 000
Kulu (eurot)	92 000	100 000	98 000	120 000	78 600

RMK koristas metsast 152 tonni prügi, mida on ligi 100 tonni vähem kui aasta varem. Paraku ei saa seda siiski põhjendada inimeste hüppeliselt paranenud käitumisega metsas, vaid pigem sellega, et polnud vaja ära koristada suuremaid isetekkelisi prügilaid, mida on tehtud varasematel aastatel. Prügikoristuse peale kulus 78 600 eurot ning töö tegid ära RMK lepingupartnerid Ragn-Sells ja Eesti Keskkonnateenused.

RMK annab metsast kokku kogutud ja sortitud plastjätmete uue elu, paigaldades prügist tehtud postidele riigimetsa sildid. Prügi koristamine metsast on vajalik mitte üksnes seetõttu, et loodusesse viidud jäätmed riivavad silma, vaid need on ka ohtlikud keskkonnale ja metsaelustikule.

METSATULEKAHJUD

Tulekahjud RMK metsas	2017	2018	2019	2020	2021
Arv (tk)	1	45	8	5	10
Pindala (ha)	4	269	39	11	24
Keskmine põleng (ha)	4	6	5	2	2

JAHINDUS

Jahitegevus RMK maal	2017	2018	2019	2020	2021
RMK jahimaa keskmine kasutushind (eurot/ha)	3,8	2,3	3,4	2,1	2,6
Tulu jahindustegevusest (eurot)	250 000	178 000	207 000	152 000	205 000

RMK teenis jahindustegevusest tulu 205 100 eurot, suurem osa sellest tuli jahilubade eesostu-õiguse müügist avalikel enampakkumistel.

Keskmiselt tasuti RMK-le jahipidamise eest 2,59 eurot hektari kohta. Oma maal jahipidamist lubavate eraomanikega jagas RMK enampakkumise tuludest 22 800 eurot.

RMK haldab Kilingi-Nõmme, Kuressaare ja Väätša jahipiirkonda. Nendes jahipiirkondades, kus RMK jahitegevust ei korralda, on RMK riigimaa jahindusliku kasutuse lepingud sõlminud 325 jahi-

piirkonna osas. Muu hulgas sätestab leping ka selle, millal peavad jahimehed kompenseerima ulukite metsale tekitatud kahju.

Olulised ulukikahjustused RMK metsas vähenesid võrreldes 2020. aastaga ligi kolmandiku võrra, 440 hektarini. Põhiliseks noore metsa kahjustajaks on põder ja saartel hirv. RMK esitas ulukite tekitatud kahju eest 18 nõuet 12 jahiühendusele. See puudutab kokku 30 hektarit, kus RMK-l tuleb ala uuesti uuendada või metsauuendust oluliselt täiendada. Kahjunõude kogusuurus on 8200 eurot.

LOODUSKAITSE

Kaitse all olevaid liike	500
Kaitsealuste liikide leiukohti	43 062
Vääriselupaikade kogupindala	30 680 ha
Hooldatavaid poollooduslikke kooslusi	25 868 ha
Taastatud elupaiku	4528 ha
Looduskaitsetööde maksumus	4,1 mln eurot

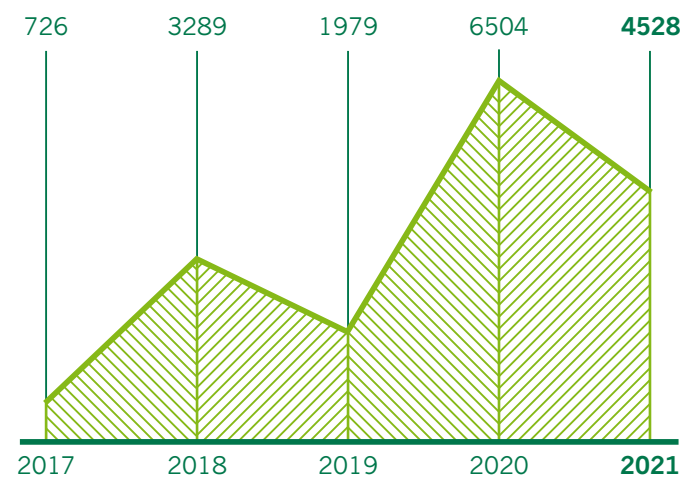
LOODUSKAITSETÖÖD

Looduskaitsetööde maksumus	2017	2018	2019	2020	2021
Kokku	4 050 000	5 580 000	6 640 000	4 910 000	4 130 000
...sellest laekunud sihtfinantseering (riiגיעelarve, eurofondid)	2 510 000	3 100 000	3 420 000	2 310 000	1 840 000

RMK on Eesti suurim looduskaitsetööde tegija. RMK eestvedamisel viidi 2021. aastal ellu 304 tööd, mis olid suunatud looduskaitsetööde väärtuste seisundi säilitamisele või parandamisele. Pindalaliselt oli esikohal soode taastamine, millele järgnes poollooduslike koosluste taastamine. Uue valdkonnana viib RMK ellu praktilisi töid vooluveekogude seisundi parandamiseks. Looduskaitsetööd läksid maksma 4,1 miljonit eurot.

Looduskaitsetööd on vajalikud, sest osa liike vajavad inimtegevusest puutumatut elukeskkonda, teised aga eelistavad kooslusi, mis on kujunenud pikaajalise väheintensiivse inimtegevuse tulemusel. Kraavide sulgemine soodes aitab kaasa inimpeglidele liikidele elupaigaks olevate ürgsete sooökosüsteemide taastumisele, seevastu puisniitude taastamisel luuakse eeldused püsivaks väheintensiivseks põllumajanduseks, mis loob sobilikud tingimused Euroopa liigirikkaimate koosluste kujunemiseks.

Elupaikade taastamine (ha)

Elupaikade taastamine (ha)	2017	2018	2019	2020	2021
Sookoosluste taastamine	291	2784	1425	5982	4105
Poolloodusliku koosluste taastamine	388	505	554	522	314
Teiste koosluste taastamine	47	0	0	0	109
Kokku	726	3289	1979	6504	4528

Sood kui süsiniku lukustajad

Lõpule jõudsid mitmed varem alustatud suuremahulised soelupaikade taastamistööd. Kokku taastas RMK koostöös partneritega üle 4000 hektari sookooslusi, neist suurimad, 1095-hektariline ala Saessaare rabas ja 584-hektariline ala Kauni rabas Soomaa rahvusparkis.

Lõppesid mitu aastat kestnud koostööprojekti Riigi Kaitseinvesteeringute Keskuse ja AS-iga Enefit Power, mille käigus taastati vastavalt Kerretü raba Võrumaal (491 ha) ja Selisoo idaserv Ida-Virumaal (171 ha).

Sood aitavad tagada elurikkust, säilitada puhast vett, võidelda üleujutuste ja põuaga ning siduda atmosfäärist süsinikku. Maakera maismaast vaid 3% moodustavad sood hoiavad endas 20% kogu maakera mullas leiduvast süsinikust.

Turbaalad taastuma

Süsinikku ei seo jääksood ehk korrastamata turba-kaevandusalad, mida on Eestis riigimaadel ca 9000 hektarit. Need võivad olla äärmiselt tuleohtlikud kuivad alad, mis eraldavad palju süsinikku ja kiirendavad kliima soojenemist. Selleks, et endistel turba-kaevandusaladel käivituksid looduslikud taastumisprotsessid, katsetati Võrumaal Ess-soos turbasambla osiste laotamist. Seda tehti koostöös Tartu

Ülikooli teadlastega, kes aitavad välja selgitada kõige efektiivsemat moodust turba freesväljakute taastamiseks märgalana.

Niidud ja karjamaad hooldusrendil

Poollooduslike koosluste püsimiseks annab RMK enda valduses olevatel maal asuvad niidud ja karjamaad kohalikele ettevõtjatele majandamiseks. Kokku leidub poollooduslike kooslusi RMK maal 33 389 hektaril ja 2021. aasta lõpuks on poollooduslike koosluste hooldamiseks kasutusse antud 25 868 hektarit maid.

Alade hoolduskõlblikuks muutmiseks taastas RMK 2021. aastal 314 hektaril niite ja karjamaid. Kõige suuremahulisemad poollooduslike koosluste taastamistööd toimusid Tartumaal (163 ha) ja Saaremaal (59 ha).

Poollooduslike koosluste majandamistingimuste parandamiseks ehitati kaks teed, kogupikkusega 1,15 km. Rekonstrueeriti Kärevere luha truubid, Nasja tee mahasõit ja Kirna luhtade ligipääsud Alam-Pedja looduskaitsealal. Uued teed ja rekonstrueeritud objektid võimaldavad paremini hooldada 246 hektarit poollooduslike kooslusi. Poollooduslikud kooslused on Eesti maastikupildile iseloomulikud alad, mida on pikalt kasutatud karja- ja heinamaana ja mille liigirikkuse säilimiseks on vajalik mõõdukas inimtegevus.

Liigikaitsetööd

Spetsiifilisi töid tehti 20 haruldase või ohustatud liigi heaks, kokku 70 hektaril. Harivesiliku, kõre ja mudakonna kudemisveekogude seisundit parendati püsielupaikades ja kaitsealadel kaheksas kohas. Kaitsealuste taimeliikide elupaikade seisundi parandamistööd tehti 20 paigas. Käpalistele loodi paremad kasvutingimused kuues kasvukohas, neist suuremad asuvad Lääne-Virumaal Varangul ja Pärnumaal Nehatu looduskaitsealal.

Pargid korda, maastikuvaated avatuks

Maastiku hooldus- ja taastamistööd tehti 26 hektaril. Suuremad hooldustööde objektid olid Raplamaal Varbola muinaslinnuses (6 ha), Lääne-Virumaal

Neeruti järvede ja matkaradade ümbruses (6 ha) ja Kostivere urgete juures (5 ha). Enamasti on maastiku hooldus- ja taastamistööd seotud vaadete avatuna hoidmisega.

Parkide hooldus- ja taastamistööd tehti 16 pargis üle Eesti. Mahukaim oli tegevus Keila-Joa mõisa-pargis, kus vastavalt ekspertarvamusele asendati metsistunud kontpuu põõsad teiste põõsaliikidega, ja Brafmanni pargis, kus raiuti ohtlikud puud ja freesiti kännud. Teistes parkides niideti üldilme säilitamiseks muru, raiuti võsa ning võeti maha külastajatele ohtlikuks muutunud üksikuid puid. Iseseisvate objektidena võeti ohtlikke puid maha 26 objektil.

KAITSEALAD

Looduskaitsemaade ost

2021. aastal ostis RMK eraomanikelt kümme looduskaitsealade piirangutega kinnisasja. Omandatud maa kogupindalaga 10,5 hektarit läks maksma 670 000 eurot.

RMK sai ülesandeks hakata kõrge loodusväärtusega maid riigile ostma 2018. aastal, enne seda tegi seda Maa-amet. Kolme ja poole aasta jooksul on RMK ostnud ligi 7,1 miljoni euro eest 96 kinnistut kogupinnaga 771 hektarit. Vajaliku raha saab RMK, müües oma põhiülesannete täitmiseks mitte-vajalikku maad.

RMK metsas asuvad kaitstavad loodusobjektid (ha)

Kaitseala sihtkaitsevöönd	204 557
Kaitseala piiranguvöönd	70 137
Püsielupaiga piiranguvöönd	29 968
Püsielupaiga sihtkaitsevöönd	24 849
Hoiuala	17 898
Kaitseala loodusreservaat	3168
Kaitse-eeskirjata kaitseala	305
Looduse üksikobjekt	129

Kaitsealade vööndid võivad osaliselt kattuda.

VÄÄRISELUPAIGAD

RMK maal on välja valitud 30 680 hektarit vääriselupaiku, aastaga suurenes see ala 4893 hektari võrra. Viimase kümne aastaga on RMK metsas asuvate vääriselupaikade pindala kasvanud 2,7 korda.

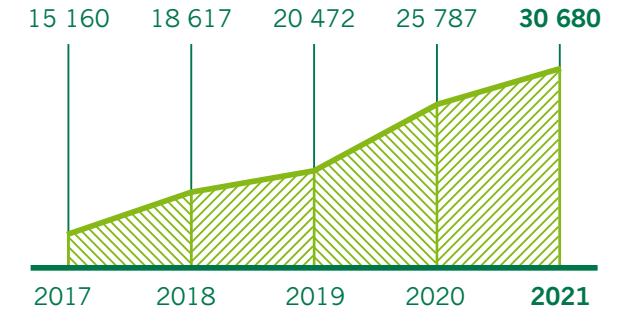
RMK inventeerib vääriselupaiku juba alates aastast 1999, RMK väljaõppinud metsakorraldajate kõrval teevad seda ka välised eksperdid. Viimane ulatuslik inventuur algatati aastal 2019, mil RMK otsustas üle kontrollida ca 55 000 hektarit küpset metsa, kus olemasolevate inventeerimisandmete alusel on vääriselupaikade esinemise tõenäosus suurem kui mujal. Vaatluse alla võetud ala moodustas umbes 1/3 kõigi uuendusraie kriteeriumitele vastavate majandatavate küpsete metsade pindalast ning enne inventuuri läbimist nendes metsades ei raiuta. 2021. aasta seisuga on see inventuur tehtud 80% ulatuses.

KAITSEALUSED LIIGID

Eestis on kaitse alla võetud 568 taime-, seene-, sambliku- ja loomaliiki. Neist RMK maal on registreeritud 500. Kõige rangemini kaitstavasse I kategooriasse kuulub 54 liiki, II kategooriasse 236 ja III kategooriasse 210 liiki.

Liikide arvu kõrval kirjeldab kaitsealuste liikide olukorda sisulisemalt leiukohtade arv. Kaitsealuseid liike on RMK maadel leitud 43 062 kohas, aastaga suurenes see näitaja 2285 võrra. Leiukohta all mõistetakse liigi ühe isendi või grupiti kasvavatel taimedel ka grupi kasvukohta, lindude pesakohta jms.

Vääriselupaigad RMK metsas (ha)

Vääriselupaigad on haruldastele ja ohustatud liikidele sobivad elukohad, kus on säilinud loodusmetsadele omaseid struktuure: näiteks väga vanad puud, suured lamavad ja surnud puud või põlenud puud. Vääriselupaigad liigituvad rangelt kaitstava metsa alla, mida on 325 000 hektarit ehk 31% RMK metsadest. Rangelt kaitstavate metsade osakaal on aastast aastasse kasvanud.

Aastaga suurenes kaitsealuste liikide arv RMK maal viie võrra:

- serva-kilpsamblik (*Peltigera collina*)
- soo-maamuna (*Bovista paludosa*)
- mustharksaba (*Milvus migrans*)
- suurelehine porella (*Corda porella*)
- väikeselehine neiuvaip (*Epipactis helleborine subsp. orbicularis*)

ELURIKKUS MAJANDUSMETSADES

Elurikkuse hoidmine on vajalik kõigis metsades – nii rangelt kaitstavas, majanduspiirangutega kui ka majandusmetsas. RMK on elurikkuse hoidmiseks Eesti metsades võtnud endale mitmeid kohustusi, millest mõni on rangemgi, kui seadus ette näeb.

- 15. aprillist kuni 15. juunini peetakse raierahu.
- Kuivendussüsteemide rekonstrueerimisel jälgitakse, et loodusliku veerežiimiga märjad metsad kahjustada ei saaks.
- Looduslike veekogude ääres säilitatakse puhveralad, et vähendada võimalikku erosiooni.
- Lageraie aladele jäetakse alles rohkem säilikipuid ja lamapuitu kui metsaseadus nõuab.

PÕLULA KALAKASVANDUS

Põlulast jõgedesse asustatud kalad

Aasta	Liik	Vastne	Ühesuvine	Üheaastane	Kahesuvine	Kaheaastane	Kolmesuvine	Kokku
2017	Lõhe		54 682	60 851	21 186	42 795		179 514
2018	Lõhe	75 000	118 355	79 497	9256	32 767		314 875
2019	Lõhe	47 370	164 375	73 862	12 739	28 648		326 994
2020	Lõhe	21 994	187 008	69 193		16 099		294 294
2021	Lõhe		202 194	73 980		16 824		292 988
2017	Siig		6885					6885
2018	Siig		43 774					43 774
2019	Siig		30 374					30 374
2020	Siig		12 020					12 020
2021	Siig	633 900	41 623					675 523
2019	Tuur		4820					4820
2020	Tuur		1944	1143				3087
2021	Tuur		11 384		1780		355	13 519

Kalavarude täiendamine

Põlula kalakasvandusest asustati veekogudesse 293 000 lõhet, 632 000 peipsi siiga, 44 000 Pärnu poolsiirdesiiga ja 13 000 Läänemere tuura. Lõhed asustati Jägala, Purtse, Pärnu ja Valgejõkke, siiad Peipsi järve ja Pärnu jõkke, tuurad Narva jõkke. Peipsi siia asurkonna turgutamisega tegeldi esmakordselt.

Jätkus koostöö Peipsi Alamvesikonna Kalurite Liidu ja Tartu Ülikooli Peipsi kalanduse töörühmaga peipsi siia varude taastamiseks. Soome lahe päritolu merisiia marja hautamiseks ja noorkalade kasvatamiseks ning asustamiseks alustati koostööd Harju Kalandusühinguga. Jätkati Läänemere tuura ja jõevähi kasvatamise katseteid.

Ebapärlikarpide päästmine

LIFE programmi ja keskkonnaministeeriumi toel alustati Põlulas 2021. aasta sügisel kuus aastat kestva projektiga „LIFE Revives“ ebapärlikarbi asurkonna taastamiseks. Selle I kaitsekategooriasse kuuluva selgrootu loomaliigi asurkond on kahanevad kriitilise piirini. Projekti toel taastatakse ebapärlikarbi kodujõe valgala ja elupaikade looduslikkus, tehakse jõevee ja elupaiga seiret, noori ebapärlikarpe kasvatatakse laboratooriumis ja jõe ääres asetatud plaatidel ning uuritakse allesoleva asurkonna arvukust ja vanuselist koosseisu. RMK panustab projekti ligi 1,7 miljoni euroga. Ühtekuuluvusfondist on saadud toetus kasvatusjaama ehitamiseks ebapärlikarbi kodujõe äärde.

2021. aastal viidi ebapärlikarbi vastseid nende kodujõkke edasikasvatamiseks spetsiaalsetel plaatidel. Mai kuus pandi jõkke kasvama 384 isendit

2020. aastal saadud vastsete partiit ja augusti-kuus 1350 isendit 2021. aastal saadud partiit. Sügisel kontrollimisel selgus, et mõlemas partiis oli ellu jäänud kaks kolmandikku karpidest. Jões talvitumise tulemused selguvad kevadel. Osa noorkarpidest on edasikasvatamisel kalakasvanduse laboris.

Kalade rändeteed vabaks

Vooluveekogude tervendamine ja kalade rändeteede avamine lõheliste jõgedel lisandus RMK ülesannete sekka 2020. aastal. 2021. aasta kulus põhiliselt projekteerimistöodele, esimesena jõuti Varangu paisule tehiskärestiku rajamise eeltöödeni aasta lõpus.

Aastaks 2023 peab RMK eestvedamisel olema lõheliste jõgedel likvideeritud 11 paisu või leitud paisudele muud toimivad lahendused kalade rändeteede avamiseks ja kudemisvõimaluste parandamiseks. Ühtekuuluvusfondist on selleks eraldatud 1,9 miljonit eurot.

Tööd eeldavad tihedat suhtlust maaomanike, ametkondade ja kohalike elanikega ning igal objektil tuleb välja töötada kalade rändevõimaluste tagamiseks looduslähedane ning jätkusuutlik lahendus. Paljud kunstlikud lahendused, nagu näiteks kalaliftid, kruvikalapääsud ja kamberkalapääsud ei tööta Eesti jõgedel piisavalt efektiivselt ning nende rahastamine pole ka abikõlblik. Tuleb leida lahendused, mis ei vajaks hiljem omanikupoolset hooldust või lisainvesteeringuid.

Aasta jooksul toimusid talgud väiksematel paisuvaredel, kuhu olid kaasatud Eesti keskkonnakaitsega seotud ametkonnad ja vabatahtlikud. Üheskoos muudeti lagunenuid paisuvared kogu vee-elustikule ületatavaks.

LOODUSES LIIKUMINE JA LOODUSTEADLIKKUS

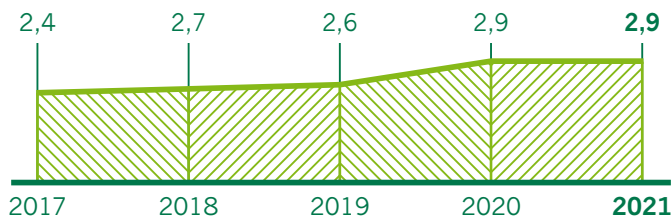

Külastusi RMK puhke- ja kaitsealadel	2,9 mln
Külastajaid teabepunktides	68 000
Külastajaid Elistvere loomapargis	80 600
Külastajaid Sagadi metsamuuseumis	2800
Osalejaid loodusõppeprogrammides	46 700
Kulutused külastustaristule ja loodusteadlikkuse edendamisele	8,7 mln eurot

LOODUSES LIIKUMINE

Külastusi RMK puhke- ja kaitsealadel (mln)

Pikk matkatee laienes Hiiumaale

Septembri alguses avas RMK Hiiumaal 234 kilomeetri pikkuse Heltermaa-Ristna-Sarve matkatee, mis on jätkuks populaarsele RMK Peraküla-Aegviidu-Ähijärve matkatele.

Heltermaa sadama juurest algav rada võimaldab Hiiumaa risti-põiki läbi käia. Raja lähedusse jääb palju eriliimelisi ja nii Eesti kui ka maailma maastabis haruldasi looduslikke, kultuuri- ja militaarajaloo paiku. Teekond viib muuhulgas läbi 12 kaitstava ala, kus mõnes kohas ei ole sõiduki või rattaga liikuda lubatudki. Tee läbib ka eramaid, sestap sõlmiti maaomanikega palju kokkuleppeid.

Hiiumaa rajaharul rännates saab hea ülevaate RMK tegevusspektrist: näha on loopealsete taastamine, karjatamiseks ja niitude hooldamiseks välja renditud alad, jääsoode taastamine, raie-langid, äsja kasvama pandud ja juba noor mets, aga ka kaitsealused metsad ja ajalooline pärand. Edasine plaan on jätkata Hiiumaal alanud matkarahu Saaremaal.

Eestlased käivad endiselt palju looduses

RMK puhke- ja kaitsealad külastati 2,85 miljonil korral. Võrreldes esimese korona-aastaga (2020) tehti 50 000 külastust vähem. Kehtinud piirangute tõttu vähenes välismaalastest looduspuhkajate osakaal ning ära jäid paljud tavapärased sündmused, mis on inimesi loodusesse meelitanud.

Hästi võeti vastu värskest valminud objektid. Näiteks Tiksoja matkaradadele ja lõkkekohta tehti varem aastas keskmiselt 11 000 külastust, 2021. aastal aga 32 800. Populaarsed olid Harilaiu puhkekoht koos matkaraja ja telkimisalaga Vilsandi rahvusparkis, Rumpo matkarada Vormsi maastikukaitsealal ning mitmed telkimisalad: Oore, Lemme, Kaleste, Tuhkana.

RMK külastajauuringu andmetel on suurimad külastajagrupid RMK taristul 25–34 ja 35–44 aasta vanused tallinlased, tartlased või pärnakad peredega. Nad tulevad matkarajale või puhkekohta autoga ja peavad retke olulisimateks tegevusteks jalutamist ja loodusvaatlust. 95% uuringule vastanuist on RMK pakutavate teenuste ja rajatistega rahul.

Uued puhkeobjektid

Looduses liikumise võimalused paranesid 22 külastustaristu objektil. Ehitustööd jõudsid lõpuni Koiva pärandkultuuri jalgrajal, Simisalu vaatetornis, Tiksoja lõkkekohas ja matkaradadel, Suure-Taevaskoja sillal, Langevoja platvormil, Keila-Joa pargis. Uuesti ehitati üles Kilingi-Nõmme metsamaja, mis suvel tules hävis.

Uuenenud ilme said Kõnnu-Suursoo ja Loodenina vaatetornid, Veere vaateplatvorm, Penijõe matkarada, Endla järve ja Selisoo loodusraja laudteed, Tenno, Paidra, Piusa, Metsavenna, Muinasküla ja Rebasemõisa lõkkekohad, Palojärve telkimisala ning Tilleoru ja Rae järve matkarajad.

- 3300 kilomeetrit loodusradu
- 738 lõkketegemise kohta, sh 328 kattega lõkkekohta
- 61 telkimisala
- 27 metsaonni
- 20 metsamaja
- 1 maastikusõiduala ning Tilleoru ja Rae järve matkarajad.

RMK matkatee

Kõige külastatavamad puhkealad:

- Tallinna ümbruse puhkeala (sh Keila-Joa park, 377 000 külastust)
- Peipsi põhjaranniku puhkeala (sh Oru park, 288 000 külastust)
- Nõva puhkeala (218 000 külastust)

LOODUSTEADLIKKUS

Loodusõppeprogrammid ja nendes osalejad	2017	2018	2019	2020	2021
Läbi viidud loodusõppeprogrammid	2667	2594	2380	3036	2424
Loodusõppeprogrammides osalejad	52 000	51 600	49 400	39 500	46 700

Rohkem kontaktivaba õpet

RMK külastuskeskuste, loodumajade ja Sagadi metsakeskuse korraldatud loodusõppeprogrammidest sai osa 46 700 inimest. Seda on viiendiku võrra rohkem kui aasta varem. Programmide seas oli nii juhendatud kui ka omal käel läbitavaid, nn seljakotiprogramme. Piirangute tõttu sai juhendatud loodusõppeprogramme pakkuda vähem ja iseseisvat avastamist jagus rohkem. Muuhulgas pakuvad selleks head võimalust RMK nutimängud, mida on konkreetsetele radadele loodud juba 50. Kodust lahkumata saab RMK kodulehel lahendada nutiviktoriine ja mängida jäätmete sortimise mängu. Uusi teadmisi seikluslikumal moel pakub geopeitus, mida saab mängida kõigis kuues Eesti rahvusparkis.

RMK korraldatud loodusteadlikkust edendavatest tegevustest võttis osa 236 900 inimest. Teabepunktides jagati nõu 68 000 korral. Muu hulgas avas RMK teabepunkti Narvas, kokku on teabepunkte üle Eesti 18.

RMK interaktiivses metsaviktoriinis osales vaatamata keerulistele koduõppe tingimustele rekordarv koolinoori – 11 508 õpilast 265 koolist. RMK metsaviktoriin toimus juba 20. korda ja see on mõeldud abiks õpetajatele loodusainete õpetamisel. Toimus ka konkurss „Eesti koolilaste metsapostkaart“.

Elamusekspositsioon Alutaguse aaretest

Juunis avas RMK Alutaguse rahvusparki külastuskeskuses püsiekspositsiooni piirkonna kultuuri- ja loodusväärtustest. Kauksis paiknev külastuskeskus on kui värav Alutaguse rahvusparki, väljapanek annab ülevaate sealsest looma- ja taimeriigist, kultuuripärandist ja maastikust.

Püsiekspositsiooni täiendab keskuse õuealale rajatud valgustatud väliala, kust saab ööpäev läbi teavet teiste Eesti rahvusparkide ning looduses liikumise võimaluste kohta Ida-Virumaal.

SAGADI METSAKESKUS

Sagadi metsakeskuse külastatavus	2017	2018	2019	2020	2021
Metsamuuseumi külastajad	31 400	34 600	41 900	18 400	2800
Majutuskliendid	7100	8200	9700	5700	2600

RMK Sagadi metsakeskust külastati aasta jooksul 17 600 korda. Seda on pea poole vähem kui aasta varem ning paratamatult mõjutasid tegevust koroonapiirangud, aga ka juulis alanud rekonstrueerimistööd härrastemajas ja metsamuuseumis.

Sagadi metsakeskuse hotell ja restoran jätkasid tööd ning toimusid traditsioonilised sündmused, nagu looduskooli perepäevad, öömuuseumid, puupäevad ja seenenäitus.

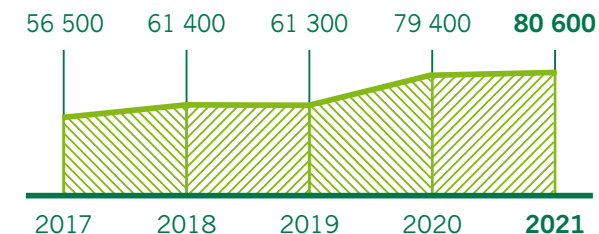
ELISTVERE LOOMAPARK

Elistvere loomaparki külastas aasta jooksul 80 600 inimest, mis on kõigi aegade parim tulemus. Varasemast märksa rahvarohkem oli aasta algus, mis pöördus aga languseks, kui kehtestatud piirangud nõudsid loomapargis liikumiseks koroonatõendit. Nii palju pahandamist pole loomapargi klienditeenindajatele enne osaks saanud.

Loomade elu koroonatõnneks nii palju ei mõjutanud. Aasta eest Elistverre kolinud hunt Koroonius tundub olevat kohanenud ja enamasti näitab ennast ka külastajale. Ilveste nägemine on Elistveres aina suurema õnne asi, sest suvel lahkus igavikku kunagi Tallinna loomaaiast toodud emailves Gella, kes istus enamus päevi kui kivikuju kuudi katusel ja lasi ennast vaadelda. Alles jäänud Kriimu ja Printsess oskavad ennast hästi peita.

Järglasi said aasta jooksul ainult kabehirved. Õnnetult lõppes lugu maantee äärest leitud

Külastusi Elistvere loomapargis

ja seejärel Elistverre toodud karupojaga, kes paraku siiski elama ei jäänud.

Toimusid Elistvere loomapargi traditsioonilised üritused: sõbrapäeva, munadepühade ja karu Karoliina sünnipäeva tähistamine, samuti pikkade suveööde pühitsemine tavalisest pikemate lahti-olekuaegadega.

LOODUSKAAMERAD

RMK looduskaamerad edastasid aasta jooksul pilti seitsmest Eestimaa paigast. Hirvekaamera Saaremaal paiknes jaanuarist aprillini oma traditsioonilises paigas, sügishooaeg algas aga uuel platsil sama metsatuka teises servas. Oli see muutunud asukoht või mis, aga alates sügisest külastas hirveplatsi erakordselt palju hirveisendeid. Kevadistest tegemistest paistis silma sarvede heitmise aeg ja uute kiire kasvamine.

Kalakaamera oli kevadel sätitud Võrtsjärve madalasse vette, et tabada kudevaid latikaid, haige ja erinevaid selgrootuid ning veepiirilt kostvaid kevadisi helisid.

Suvekuudel ja sügise hakul edastas kalakaamera pilti Keila jõest. Alalisteks naabriteks olid kobras ja kahe pojaga saarmapere. Kobras näris leppa, mille küljes oli kaamera antenn ja ruuter, saarmas kukutas kaks kivimürakat napilt kaamerakesta kõrvale.

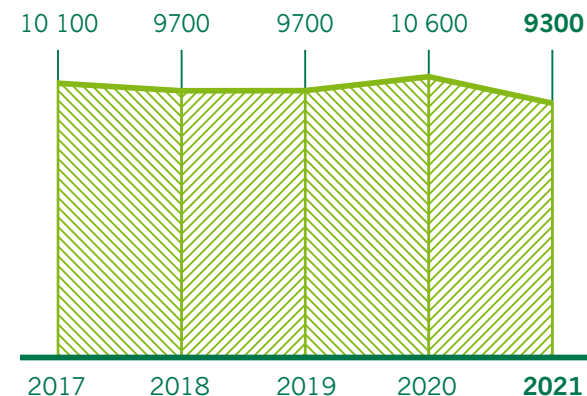
Üks kalaliik, kelle kohalolekut ei ole Keila jões kalakaamerast varem märganud või polnudki neid sinna varem jõudnud, on võõrliik nimega ümar-mudil. Tema nägemine ühes Eestimaa parimas lõhejões küll kuidagi rõõmu ei valmistata.

Sügisel oli kalakaamera Vääna jões meriforellide kudemispaias. Sagedased vihmahood tegid aga vee lootusetult sogaseks ja kudevate forellide vaatlemise raskeks.

Mägrakaamera asus Saaremaal kahes lähestikku paiknevas mägralinnas, mõnda aega metsalagedikul mullakünkasse kaevatud urgude juures ja hiljem vanas kuusemetsas 32 uruga mägralinna juures. Jälgida sai kahe mägra tegemisi ja mägralinna sattunud külalisi: hirvesid, põtru, metskitsi, metsnugiseid, oravaid ja metskulti. Hirvede jooksuaja helisid – võimsaid mõirgeid öös – saigi kuulda just mägrakaamerast.

JÕULUKUUSED

RMK metsast toodud jõulukuused

Riigimetsast toodi jõuluks ligi 9300 kuusepuud. Tuhandete perede kõrval rõõmustasid riigimetsast pärit jõulukuused seekord ka haiglaid, kellele RMK need kingiks viis, et tänada vapra töö eest meditsiinitöötajaid ja pakkuda lohutust patsientidele. Traditsiooniliselt kingib RMK kuused ka asenduskodudele ja mitmetele ühiskondlikele institutsioonidele.

Jõulukuuskede müük pole RMK jaoks tulu teenimise viis, vaid üks võimalus inimesi ka talvel loodusesse kutsuda ning hoida elus kaunist vana kommet.

Kuuse tohib võtta vaid neist kohtadest, kus ta ei saa suureks kasvada: teede ja kraavide servadest, elektriliinide ja vana metsa alt.

PÄRANDKULTUUR

RMK eestvõttel koostatud pärandkultuuri andmebaas kosus aastaga 1374 objekti võrra ja koondab nüüd infot 40 532 objekti kohta. RMK maal asub neist tervenisti või osaliselt umbes viiendik.

Olulise panuse uute objektide lisandumisel on andnud just kohalikud kodu-uurijad, kes on avastanud andmebaasi kui olulise infoallika ja on valmis andmete täiendamiseks ja täpsustamiseks usinalt koostööd tegema.

Rahvusvahelise poole pealt jõudis kaante vahele Austria metsaseltsi ja Tšehhi Teaduste Akadeemia

etnoloogia instituudiga koostöös 2018. aastal Austrias toimunud konverentsi „Euroopa metsad – meie kultuuripärand“ artiklite kogumik.

Rahvusvahelisel metsapäeval osales RMK rahvusvahelise konverentsi korraldamisel, mis toimus ajastule omaselt virtuaalselt. Konverentsi põhiteemaks olid süsiniku sidumise võimalused puidus ja ettekanded ulatusid puidukeemiast kuni puidust muusikariistadeni. Kõik 38 ettekannet on järelvaadatavad kodulehel worldwoodday.org. Sarnane konverents on kavas ka 2022. aastal.

TEADUSTEGEVUS

Toetatud rakendusuuringuid sh töösolevaid	19 2
Rakendusuuringute eelarve 2017-2021	1,1 mln eurot
Metsandusstipendiume	5
Stipendiumiteks eraldatud summa aastas	36 700 eurot

RAKENDUSUURINGUD

RMK teadusnõukogu alustas tegevust 2008. aastal. Selle aja jooksul on toetatud 19 rakendus-uuringut ja välja makstud 2,8 miljonit eurot. 2021. aastal lõppes kaks rakendus-uuringut ning töö jätkub kahega.

RMK teadusnõukogu

- Tartu Ülikooli ökoloogia ja maateaduste instituudi taimeökoloogia kaasprofessor **Jaan Liira**
- Eesti Maaülikooli metsakorralduse ja metsatööstuse õppetooli juht, metsakorralduse ja metsatööstuse professor **Ahto Kangur**
- Eesti Maaülikooli metsakasvatuse ja metsaökoloogia õppetooli vanemteadur **Kalev Jõgiste**
- Eesti Maaülikooli keskkonnakaitse ja maastiku-korralduse õppetooli juht, professor **Kalev Sepp**
- Tartu Ülikooli loodusgeograafia ja maastiku-ökoloogia õppetooli juht, loodusgeograafia ja maastikuökoloogia professor **Ülo Mander**
- Tartu Ülikooli ökoloogia ja maateaduste instituudi rakendusökoloogia kaasprofessor **Krista Lõhmus** (teadusnõukogu liige kuni 2021. aasta lõpuni)
- RMK juhatuse esimees **Aigar Kallas**
- RMK juhatuse liige **Kristjan Tõnisson**

RMK rahastatavate rakendus-uuringute valikul on prioriteediks Eesti oludes rakendatav mitmekülgne ja säästlik metsandus, mis hõlmab ökoloogilisi, majanduslikke ja sotsiaalseid uurimisvaldkondi.

Lõppenud teadusprojektid

Kaitstavate metsafragmentide eesmärgipärasuse suurendamine

Kestus: 2018–2021

Projektijuht: Kadri Runnel Tartu Ülikoolist

Projekti põhitäitjad: Anneli Palo, Piret Lõhmus, Raul Rosenvald, Indrek Tammekänd

RMK rahastus: 152 517 eurot

Uuringu eesmärk oli selgitada, kuidas ümbritseva metsa majandamine mõjutab metsafragmentide kaitseväärtusi. Uuringu käigus mõõdeti seoseid kaitstavate metsafragmentide (0,5–15 ha) struktuuri, elustiku ja piirneva metsa majandamise vahel. Alade valimisse kuulus 127 metsafragmenti, millest valdav osa olid vääriselupaigad ja ülejäänud majandusmetsast ümbritsetud kaitsealade lahustükid. Lisaks uuriti ekstreemse töötlusena samalde ellujäämust 16 säilikpuugrupis.

Uuringu käigus leiti, et keskkonnamuutuste suhtes tundlikud samblad säilivad lageraiesmikel paremini säilikpuugruppides kui hajali asetsevatel säilikpuudel ning säilikpuugruppides tuleks eelistada vanemaid laialehiseid puid ja eri puuliikide segu.

Vaatamata väiksusele osutusid kaitstavad metsafragmentid elupaigaks paljudele looduskaitseväärtusega liikidele. Samas leiti, et piirnev raie vähendab 30 m servavööndis nii selliste liikide elupaiku (struktuuri-elemente) kui ka otseselt ohtrust ja

liigirikkust. Uuritud 30 m servavöönd moodustab seejuures üle poole alla 3-hektariste fragmentide pindalast (olenevalt kujust).

Tulemuste põhjal aitaksid kaitstavate metsafragmentide (nt vääriselupaikade) väärtust looduskaitseliselt oluliste liikide elupaigana hoida puhveralad. Puhveralade eesmärk on suurendada metsafragmentide elupaigapindala ja toetada praeguste metsafragmentide elustikku kogu pindala ulatuses, st ka servaosades. Kuna kliimamuutuste tõttu tõenäoliselt lähitulevikus servamõjud kasvavad (nt tormide sagedenedes), vastab puhveralade jätmine ka ettevaatusprintsibile. Fragmentide suurendamiseks tuleks nende koosseisu piiritleda ka vähemesinduslikke puistu osasid.

Pikas perspektiivis tagab kaitstavate metsafragmentide pindalatõhususe ja väldib juhuslikke kahjustusi vähemalt 30 m majandamata puhver. Küsimus, kas teatud suundadesse avatud servad või mõni metsatüüp vajab rangemaid piiranguid, vajab edasisi uuringuid. Juba servani raiutud metsafragmentides tuleb selle välispiirist vähemalt 30 m ulatuses soodustada tihedama ja kõrgema metsa (puhverdusvõime) taastumist, sh vältides seal valgustus- ja harvendusraiet. Eesmärgiks on ühtlasema ning tulevikus siseala varjava servariba loomine metsafragmendi piirile.

Ehkki töö keskendus metsafragmentidele, laienevad selle soovitusel uuringu teostajate sõnul ka suuremate kõrge kaitseväärtusega metsade servadele.

Biotõrje efektiivsus ja antagonistlike seente kasutamine juurepessu tõrjes hariliku kuuse puistutes ning erinevate taimetüüpide nakatamine viljakates kasvukohatüüpides

Kestus: 2019–2021

Projektijuht: Tiia Drenkhan Eesti Maaülikoolist ja Kadri Põldmaa Tartu Ülikoolist

Projekti põhitäitjad: Tiit Maaten, Kalev Adamson, Leho Tedersoo, Rein Drenkhan

RMK rahastus: 194 213 eurot

Hariliku kuuse puistute kasvu viljakates kasvukohatüüpides pärsib juuremädanike ulatuslik levik. Juurepessu tekitatavaid kahjustusi aitab leevendada hiidkooriku eostest valmistatud preparaadi Rotstop® kasutamine. Projekti käigus analüüsiti Rotstopi tõhusust ja töötlemisega kaasnevaid mõjusid elustikule. Lisaks uuriti ka teiste seeneliikide toimet juurepessu vastu ning erinevate metsataime tüüpide nakatumist juurepessuga.

Selgus, et kändude pritsimine Rotstopiga on juurepessu tõrjeks jätkuvalt otstarbekas, sest hiidkoorikut tuvastati Rotstopiga töödeldud kändudelt 12 kuud hiljem oluliselt enam võrreldes kontrollkändudega, mida Rotstopiga ei pritsitud.

Kändude töötlemise efektiivsus Rotstopiga kasvab temperatuuri tõustes, ehk mida soojem on ilm kändude töötlemise ajal, seda efektiivsem tulemus. Siiski – kuna juurepessu eosed levivad õhus alates 0 °C, siis on vajalik teha Rotstopi tõrjet ka madalamatel keskmistel temperatuuridel

kui varasemalt soovitatud üle 5 °C. Varasemadki tulemused näitavad, et madalamatel temperatuuridel tehtud raie ei takista juurepessu nakkuse levikut. Rotstopi kasutamisel tuleks edaspidi lähtuda konkreetse aasta õhutemperatuuridest ning kände töödelda siis, kui ööpäevane keskmine õhutemperatuur on püsivalt vahemikus 1–4 °C ja soojem.

Seente liigirikkus Rotstopiga töödeldud ja töötlemata kändudes ei erinenud oluliselt: mõlematel aladel tuvastati 75% ulatuses ühiseid seeneperekondi, kuid töödeldud aladel oli seente mitmekesisus suurem. Rotstopi preparaadi kasutamisel on seente mitmekesisusele seega neutraalne mõju, see ei muuda looduslikku seente kooslust oluliselt.

Potentsiaalsete antagonistide vastasmõju võrdluse juurepessuga selgus, et kiireima kasvuga olid hiidkooriku Eestist isoleeritud tüved 1 ja 4, mille kasv oli oluliselt kiirem kuuse- ja männi-juurepessu kasvust. Eelkõige nendel tüvedel võiks olla potentsiaali edasistes labori- ja välikatsetes. Tuvastati ka juurepessule spetsialiseerunud parasiidi (*Sphaerostilbella broomeana*) ning perekonna *Trichodema* esindajate sage esinemine koos männi- ja kuuse-juurepessuga.

Katsealadele istutatud erinevate metsataime juurte analüüsimisel selgus, et juurepessu on enam nakatunud kuuse ja kase avajuursed taimed, külmaseenega männi ja kase potitaimed. Külmaseent tuvastati juurtelt enam kui kuuse-juurepessu ning potitaimed olid omakorda külmaseene nakkusele vastuvõtlikumad kui avajuursed taimed. Selgus, et kuuse potitaim ei ole viljakates kasvukohatüüpides kultiveerimiseks kõige sobivam oluliselt suurema väljalangevuse tõttu.

Töös olevad teadusprojektid

Valikraiate mõju metsaökosüsteemi süsinikubilansile ja majanduslikud aspektid

Kestus: 2020–2023

Projektijuht: Veiko Uri Eesti Maaülikoolist

Projekti põhitäitjad: Mats Varik, Mai Kukumägi, Jürgen Aosaar, Kristiina Aun, Mikko Buht, Marek Uri, Kaido Soosaar, Alisa Krasnova

RMK rahastus: 204 000 eurot

Püsimetsanduse teema on Eesti ühiskonnas leidnud laialdast kõlapinda, olles samal ajal jäänud valdavalt teoreetiliste arutelude teemaks. Napib teaduspõhist tausta ja praktilist kogemust.

Projekti peamine eesmärk on kolme aasta jooksul uurida valikraiate ökoloogilist mõju metsa süsinikubilansile võrreldes lageraiega, ja anda hinnang valikraiatele ökonoomilisest aspektist lähtudes. Uuring keskendub süsinikuringele, sest selline lähenemine võimaldab suhteliselt lühikese ajaperioodi jooksul hinnata valikraiate mõju metsaökosüsteemi toimimisele. Samuti on nüüdisajal iga metsamajandusliku tegevuse keskkonnamõjude hindamisel keskseks teemaks mõju süsinikuringele ja seeläbi kliimale.

Projekti käigus rajatud valikraie katsealad loovad eeldused ka edasisteks uuringuteks, samuti on need kasutatavad edaspidi näidis- ja õppealadena.

Projekt on alanud edukalt ja jõudnud intensiivsete ja töömahukate uuringute etappi. Rajatud on kõik kavandatud viis katseala: kolm männikutes ja kaks segapuistutes. Iga katseala koosneb kolmest katsevariandist: lageraie- ja valikraie- ning kontrollala.

Katsealadele on paigaldatud uuringuteks vajalik taristu ning praeguseks on töös kõik planeeritud uuringud. Süsinikuvarude ja -voogude selgitamiseks on hinnatud puistute puurinde ja alustaimestiku biomass ning produktioon. Jätkuvad mullahingamise ja süsiniku leostumise mõõtmised, võravarise kogumine ja analüüsimine. Enamikul katsealadel on läbi viidud põhjalikud mullauuringud mulla ja kõdu süsinikuvarude hindamiseks.

2022. aasta kevadel püstitatakse ühele katsealale mõõtmistorn koos vastava jaamaga süsinikuvoogude hindamiseks turbulentsete kovariatsioonide meetodil, need uuringud toimuvad koostöös Tartu Ülikooliga. Aasta lõpuks loodetakse koguda piisav andmestik, et alustada esmaste uurimistulemuste publitseerimisega.

Hariliku kuuse kaitsevõimet ja kasvu määravad tegurid puht- ja segapuistutes: kliimamuutuse ja kasvukoha mõju

Kestus: 2021–2023

Projektijuht: Priit Kupper Tartu Ülikoolist

Projekti põhitäitjad: Arvo Tullus, Katrin Rosenvald, Gristin Rohula-Okunev, Pille Mänd

RMK rahastus: 195 219 eurot

Projektiga uuritakse kuuse võimet kohaneda kliimamuutustega. Alustuseks rajati märtsis proovitükid uuritavates kasvukohatüüpides (sinilille, jänesekapsa, jänesekapsa-kõdusoo, angervaksa, tarna-angervaksa). Proovitükid paiknevad kahe suurema klastrina Lääne-Virumaal ja Tartumaal. Igas kasvukohatüübis valiti välja kolm erineva kuuse osakaaluga puistut vanuses 40–54 aastat. Proovitükkide kirjeldamise käigus mõõdeti ära puude rinnasdiameetrid ja kõrgused, hinnati võra ruumala ja arvutati puistute ristlõike pindalad ning tootlikkus ja leiti rinnasdiameetri juurdekasv.

Lähtudes puistu ristlõike pindalast ja 1. rinde kõrgusest, olid kõige tootlikumad puhtkuusikud jänesekapsa ja sinilille kasvukohatüüpides. Niiskemates kasvukohatüüpides olid suurema ristlõike pindalaga pigem segametsad ja kuivemates kuuse puhtpuistud. Kuuskede jämeduskasv sõltus oluliselt kasvukohatüübist: keskmine aastane juurdekasv oli suurem jänesekapsa ja sinilille puistutes ning väiksem angervaksa omas. Puistu koosseis rinnasdiameetri juurdekasvu oluliselt ei mõjutanud.

Mais-juunis toimusid võrsete ökofüsioloogilised mõõtmised (fotosüntees, transpiratsioon, vee-potentsiaal), kasutades selleks 2020. aasta kasvu-perioodi jooksul moodustunud valgusvõrseid. Samadel võrsetel määrati hiljem okaste toitainete ja polüfenoolsete kaitseainete sisaldus. Võrsete fotosüntees oli segapuistus kasvanud kuuskedel suurem kui puhtpuistus kasvanuil. Suurim oli fotosüntees jänesekapsa-kõdusoo kasvukohatüübis ning väiksem angervaksa omas. Füsioloogiliste näitajate mõõtmisi on plaanis jätkata ka 2022. aasta suvel, kasutades sedapuhku jooksval aastal moodustunud võrseid. Okaste toitainete sisaldus puht- ja segapuistutel ei erinenud. Nii lämmastiku kui ka fosfori protsent oli kõige väiksem tarna-angervaksa kasvukohatüübis.

Igas kasvukohatüübis varustati lehtpuu enamusega puistus kolm kuuske tüve veevoolu andurite ja digitaalsete dendromeetritega. 2021. aasta rekordiliselt kuumal suvel olid kasvukohatüüpidel märkimisväärsed veevoogude erinevused, kuid andmestiku täpsem analüüs, hindamaks kõrgete temperatuuride ja põuaepisoodide mõju puude veevahetusele ja kasvudünaamikale seisab veel ees. 2022. aasta suvel on plaanis teha võrdlevad veevoogude mõõtmised sama kasvukohatüübi erineva kuuse osakaaluga puistutes.

Kuusevaigu tootlikkust hinnati kolme 24 h korje põhjal juunis, juulis ja augustis. Sellised korjed võimaldavad hästi iseloomustada konkreetse ööpäeva keskonnatingimuste mõju vaiguvoolule. Juunis tehtud korje ajal sõltus vaigu kogus nii kasvukohatüübist (suurim angervaksa omas) kui ka lehtpuude osakaalust vaatluspuid ümber 5 m raadiuses (vaiguvool suurenes lehtpuude osakaalu kasvades).

RMK STIPENDIUMID

Endel Laasi nimeline stipendium

- Eesti Maaülikooli doktorantidele
- 4800 eurot aastas
- 2021. aasta stipendiaadid: Kristjan Ait ja Agnes Sepaste

Heino Tederi nimeline stipendium

- Eesti Maaülikooli magistrantidele
- 3200 eurot
- 2021. aasta stipendiaadid: Airiin Vaasa, Mari-Liis Kapp

Toomas Ehrpaise nimeline stipendium

- Luua Metsanduskooli õpilastele
- 1917 eurot
- 2021. aasta stipendiaat: Trond Bjarte Tagamets

Premeeritud magistratöö tegeles juurepessuga

RMK premeeris juba 20. korda Eesti Maaülikooli parimat metsanduslikku magistratööd, sel korral sai tunnustuse osaliseks juurepessu tõrjet uurinud Viljar Veeväli. Preemia suurus on 700 eurot.

Hoolimata sellest, et juurepessu tõrjeks on Eestis juba aastaid kasutatud hiidkooriku (*Phlebiopsis gigantea*) eostest valmistatud preparaati Rotstop®, selgus Viljar Veevälja magistratööst, et Eestis kasvava hiidkooriku tüvedel on juurepessu suhtes mitu korda tõhusam pärssiv mõju kui praegu kasutataval preparaadil.

Juurepess on oluline metsakahjustaja, kelle põhjustatud kahju suuruseks Euroopas on hinnatud

790 miljonit eurot aastas. Eestis kahjustab juurepess nii harilikku kuuske kui ka harilikku mändi.

RMK otsustas Veeväljale preemia anda, kuna töö on suur rakenduslik tähtsus ja see toetab kliimamuutustega kohanemist. Tööl on potentsiaali parandada okaspuu puidu kvaliteeti ja suurendada mädanikuvaba puidu väljatulekut metsast. Juurepessust kahjustamata metsa süsinikuvaru on suurem ja kahjustamata puidust saab valmistada pika kasutuseaga puittooteid – mõlemad aspektid on olulised kliimamuutuste mõjude leevendamisel.

Viljar Veevälja magistratööd „Potentsiaalselt antagoneistlike seente testimine juurepessu tõrjel“ juhendasid Eesti Maaülikooli teadur Tiia Drenkhan ning professor Rein Drenkhan.

SÜSINIKURAPORT

RMK metsade ja maade süsinikutagavara	258,9 mln tonni
Aastaga RMK metsades ja maadel seotud CO ₂	5,67 mln tonni
Aastaga RMK metsast puiduna välja toodud CO ₂	2,89 mln tonni

SÜSINIKURAPORT

RMK kliimamuutuste osakond on koostanud RMK süsinikuraporti ehk ülevaate sellest, kui palju RMK 2021. aastal süsinikku sidus ja kui palju õhku paiskas. Välja arutati ka kogu RMK valduses oleva maa ja metsa süsinikutagavara.

Väärt sahver

RMK hoole all on ligi 1/3 Eestimaa pindalast, lisaks metsadele ka muud maad (nt sood, rohu-maad). Süsiniku tagavara näitab, kui palju on sellel alal süsinikku talletatud. 2021. aasta seisuga oli RMK maadel lukustatud süsinikutagavara 258,9 miljonit tonni. Sealjuures oli 2/3 süsinikust talletatud mullas ning 1/3 puudes. Metsas ja metsamaal oli talletatud 85% süsiniku tagavarast ja mittemetsamaal 15%.

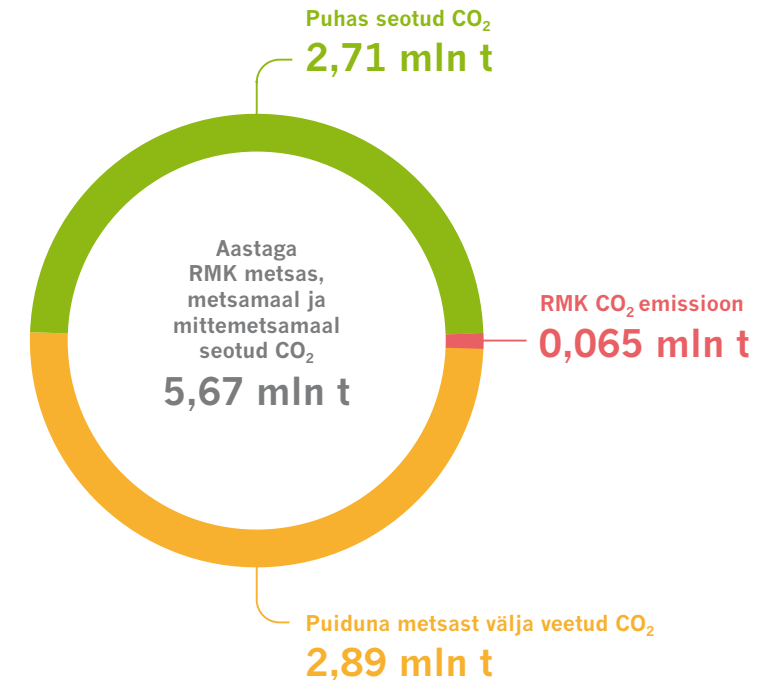
Süsiniku tagavara puhul võeti arvesse nii mullas sisalduv süsinik kui ka puude maapealses osas (tüves, võras) ja maa-aluses osas (juurtes) leiduv süsinik.

Aastas kinni püütud süsinik

Suure süsinikuvaru kõrval, mis on valdavalt maa all juba lukus, püüab mets igal aastal atmosfäärist kinni uusi süsihappegaasi molekule. Süsiniku sidumine oleneb metsa kasvukiirusest. Süsinikku seovad rohkem noored ja keskealised metsad, vähem vanemaealised metsad.

2021. aastal sidus RMK valduses olev mets, metsamaa ja mittemetsamaa atmosfäärist 5,67 miljonit tonni CO₂. Suurema osa sellest sidus kasvav mets, muudest maadest olid põhilised sidujad sookoolused, mis lukustavad süsiniku turbasse.

Aasta jooksul seotud süsinikust umbes pool – 2,89 miljonit tonni CO₂ – tõi RMK metsast uuendusraietega puidu kujul välja. Pikaajalistes puittoodetes püsib see süsinik lukus pikki aastakümneid, selliste toodete valmistamine pakub sealjuures tööd paljudele Eestimaa inimestele. Lisaks on väga oluline puidu pakutav asendusefekt ehk see, et puidu ja puidul põhinevate materjalidega saab asendada fossiilseid kütuseid, plastikut, terast ja betooni. Erinevalt puidust ei põhine need materjalid taastuval loodusvaral ja avaldavad seetõttu keskkonnale ja kliimale karmimat mõju.

Oluline teada

- Põhilised kasvuhoonegaasid on süsihappegaas (CO₂), metaan (CH₄) ja dilaammastikoksiid (N₂O), mis on raportis ühtsuse huvides välja toodud CO₂ ekvivalentväärtusena (edaspidi CO₂).
- Puud küll seovad õhust süsihappegaasi (CO₂), kuid neisse ja teistesse taimedesse ning mulda talletub süsinik (C). 3,7 tonnis süsihappegaasis on 1 tonn süsinikku.

Süsinik ja kliimamuutused

- Süsinikku leidub kõikjal meie ümber. See on alalises ringluses. Suur osa süsinikust on ookeanides, palju on süsinikku peidus maapöues, mingi osa hõljub atmosfääris.
- Taimed ja sealhulgas ka metsas kasvavad puud omastavad süsihappegaasi õhust ja salvestavad selle endasse. Probleem tekib siis, kui atmosfäär täitub sellega kiiremini kui taimestik ja ookean seda omastada jõuavad. Liigne kasvuhoonegaaside kogus tõstab atmosfääri temperatuuri – kliima soojeneb.

RMK tegevuse jalajälg

Süsiniku metsast väljatoomine puiduna on paratamatult seotud töödega, millel on mõju kliimale. Ka metsa istutama minnes või küllastajaid vastu võttes vabaneb süsinik. Süsiniku emissioonide hindamiseks sai üle mõõdetud kogu RMK tegevus. Arvesse võeti nii erinevate metsatööde (istutus, hooldus, raie, energiapuidu hakkimine, puidu vedu kliendile) käigus tekkiv süsinikuheide kui ka süsinikuheide, mis seotud looduskaitsetööde, kraavide ja teede hoolduse, töötajate sõitude ja RMK kontorite, külastuskuste, taimlate ning eraldi isegi Põlula kala-kasvandusega.

RMK tegevuste käigus paiskus aasta jooksul õhku 0,065 miljonit tonni CO₂. Võrdluseks – see on umbes 1% sellest, kui palju RMK valduses olevatel maal aastast süsinikku seoti. Süsinik paiskus õhku peamiselt metsamajandamistöödel, täpsemalt seal kasutatud mootorikütustest. RMK erinevate tööde mõju on toodud kõrvalolevas tabelis ja täpsemalt saab nende numbrite kujunemise kohta lugeda süsinikuraporti täistekstist.

Saldo kõvasti plussis

Arvestades RMK metsa, metsamaa ja muude maade poolt seotud süsinikust (5,67 mln t CO₂) maha puiduna metsast välja viidud süsiniku (2,89 mln t CO₂) ja RMK tegevustega seotud süsinikuheitme (0,065 mln t CO₂), on tulemuseks positiivne süsiniku jalajälg – 2021. aastal seoti atmosfäärist 2,71 mln t CO₂.

Keskkonnaministeerium on välja andnud esmased 2020. aasta kasvuhoonegaaside inventuuri andmed, mille kohaselt emiteeris Eesti 2020. aastal 11,58 mln t CO₂. Enamiku sellest

Süsiniku emiteerimine RMK tegevuse käigus	CO ₂ (t)
Metsamajandamistööd	47 442
Metsaparandustööd	8206
Metsaistutus	668
Looduskaitsetööd	1152
Töötajate sõidud	1908
Kontorid	1779
Taimlad	1342
Muu kinnisvara	2294
Põlula kalakasvandus	250
Kokku	65 041

(8,29 mln t) emiteeris energeetika- ja transpordisektor. Nende numbrite võrdlemisel võib väita, et RMK maal seotud süsinik katab ära veerandi Eesti aastast süsinikuheitmest.

Metsa jätkusuutlik majandamine on Eestis üks, kui mitte ainuke viis, kuidas atmosfäärist suuremahuliselt süsinikku siduda ja aidata kaasa kliimamuutuste mõju leevendamisele. Targa metsamajandamise, sh õigeaegse raie abil, suunates puitu pikaajalistesse toodetesse ning uuendades metsi kvaliteetselt ja kiiresti, suudab RMK panustada oluliselt kliimamuutuste leevendamisse.

ARVUTUSKÄIK

Süsiniku tagavara ja sidumise arvutamisel on aluseks võetud riigimetsa inventeerimise andmed. RMK-l on teada, milline on tema valduses oleva metsa tagavara ja kui suur on juurdekasv. Olemas on ka kaugseire meetodil koostatud kirjeldused mittemetsamaal oleva puidumahu kohta.

Süsiniku tagavara puhul arvutati välja puitses biomassis talletatud süsinik (eraldi iga puuliigi kohta) ja mullas leiduv süsiniku tagavara. Süsiniku sidumine on arvutatud jooksva aastase juurdekasvu põhjal, mis on hinnatud eraldiseppõhiselt iga seal kasvava puuliigi kohta. Sellele on lisatud juurde muu taimne produktsioon: oksad, juured, lehed, okkad ning alustaimestik ja alusmets. Üldistades võib öelda, et kogu puitsest biomassist 80% on maa peal ja 20% maa all.

Sõltuvalt puuliigist on tüvepuidu osakaal 80–90% kogu maapealsest biomassist. Süsiniku osakaal varieerub puu erinevates osades, süsinikuraporti arvutustes on võetud aluseks, et puidu kuivmassist 50% on süsinik.

Mullahingamine ehk emissioon mullast on leitud varasemalt teadustöodes hinnatud tulemuste põhjal nii mineraalmuldadele kui turvasmuldadele eraldi.

Süsiniku sidumise hindamiseks kasutati NEP (*net ecosystem production*) meetodit, mis hindab, kas ökosüsteem toimib süsiniku siduja või allikana. Meetodi käigus on välja arvutatud kogu taimne produktsioon, mis fotosünteesi teel süsinikku seob, ning sellest on lahutatud mullahingamise teel mullast tekkiv emissioon. Taimse produktsiooni ja mullahingamise vahe näitab, kas tegemist on süsinikku siduva või süsinikku emiteeriva ökosüsteemiga.

Süsinikuraporti koostamise käigus on konsulteeritud Keskkonnaagentuuri ja Eesti Keskkonnanuuringute Keskuse ekspertidega. Kasutatud arvutuskäigud ja sisendid on üle vaadanud Eesti Maaülikooli professor, akadeemik Veiko Uri.

RMK süsinikuraporti koostamisel kasutatud teadustööde ning sisendmaterjalide viited koos detailsema arvutuskäigu kirjeldusega leiab süsinikuraporti täistekstist. Sellega saab tutvuda RMK kodulehel.

MAJANDUSKOKKUVÕTE

Varade väärtus 1,7 mld eurot

Ärikasum 84,4 mln eurot

BILANSS

(tuhandetes eurodes)

VARAD

Käibevarad	31.12.2021	31.12.2020
Raha	114 446	82 924
Nõuded ja ettemaksed	18 632	13 390
Varud	23 662	19 349
Bioloogilised varad	39 342	30 053
Kokku käibevarad	196 082	145 716

Põhivarad

Kinnisvarainvesteeringud	892	773
Materiaalsed põhivarad	582 504	571 623
Immateriaalsed põhivarad	1 640	1 474
Bioloogilised varad	914 176	746 794
Kokku põhivarad	1 499 212	1 320 664
KOKKU VARAD	1 695 294	1 466 380

KOHUSTISED JA NETOVARA

Kohustised

Lühiajalised kohustised	31.12.2021	31.12.2020
Võlad ja ettemaksed	20 182	13 928
Lühiajalised eraldised	3 027	3 049
Kokku lühiajalised kohustised	23 209	16 977

Pikaajalised kohustised

Pikaajalised ettemaksed	0	6
Pikaajalised eraldised	615	642
Kokku pikaajalised kohustised	615	648
KOKKU KOHUSTISED	23 824	17 625

Netovara

Riigikapital	1 169 680	1 174 064
Eelmiste perioodide jaotamata kasum	241 251	93 403
Aruandeaasta kasum koos kasumiga bioloogiliste varade ümberhindlusest	260 539	181 288
KOKKU NETOVARA	1 671 470	1 448 755
KOKKU KOHUSTISED JA NETOVARA	1 695 294	1 466 380

KASUMIARUANNE

(tuhandetes eurodes)

	2021	2020
Müügitulu	221 329	187 540
Muud äritulud	3 554	49 032
Kasum bioloogilistelt varadelt	247	351
Valmis- ja lõpetamata toodangu varude jääkide muutus	4 381	-6 507
Kapitaliseeritud väljaminekud oma tarbeks põhivarade valmistamisel	33	38
Kaubad, toore, materjal ja teenused	-98 067	-99 808
Mitmesugused tegevuskulud	-9 987	-9 808
Tööjõukulud	-27 098	-27 652
Põhivarade kulum ja väärtuse langus	-11 295	-10 702
Muud ärikulud	1 376	-99
Ärikasum	84 473	82 385
Muud finantstulud ja -kulud	-23	109
Kasum enne tulumaksustamist	84 450	82 494
Tulumaks	-5 444	-14 662
Aruandeaasta kasum	79 006	67 832
Bioloogiliste varade ümberhindlus	181 533	113 456
Aruandeaasta lõplik kasum koos kasumiga bioloogiliste varade ümberhindlusest	260 539	181 288

NÕUKOGU JA JUHATUSE KINNITUS

Randel Länts
Nõukogu esimees

Yoko Alender
Riigikogu liige,
keskkonnakomisjon

Ando Leppiman
Majandus- ja kommunikatsiooni-
ministeeriumi esindaja

Aigar Kallas
Juhatuse esimees

Mihhail Korb
Riigikogu liige,
majanduskomisjon

Margit Martinson
Keskkonnaministeeriumi
esindaja

Merike Saks
Rahandusministeeriumi
esindaja

Tavo Uuetalu
Juhatuse liige,
metsamajandus

Mihkel Undrest
Keskkonnaministri
ettepanekul nimetatud
asjatundja

Hardi Tullus
Keskkonnaministeeriumi
esindaja

Ülo Needo
Keskkonnaministri
ettepanekul nimetatud
asjatundja

Kristjan Tõnisson
Juhatuse liige,
looduskasutus

VANDEAUDIITORI ARUANNE

Grant Thornton

Grant Thornton Baltic OÜ
Pärnu mnt 22
10141 Tallinn, Eesti
T +372 626 0500
E info@ee.gt.com
Reg nr 1036467
KMR nr EE10008678

SÕLTUMATU VANDEAUDIITORI ARUANNE

Riigimetsa Majandamise Keskus nõukogule

Kaasnev kokkuvõtte finantsaruanne, mis sisaldab bilansi seisuga 31. detsember 2021 ja kasumiaruannet eeltoodud kuupäeval lõppenud aasta kohta, mis on toodud lehekülgedel 58-60, on tuletatud Riigimetsa Majandamise Keskuse auditeeritud raamatupidamise aastaaruandest 31. detsembril 2021 lõppenud aasta kohta. Me avaldasime modifitseerimata sõltumatu vandeaudiitori aruande selle raamatupidamise aastaaruande kohta 23. veebruaril 2022. Kokkuvõtte finantsaruanne ja auditeeritud finantsaruanded ei peegelda selliste sündmuste mõju, mis esinesid auditeeritud finantsaruandeid käsitleva audiitori aruande kuupäeva järgselt, mis võivad nõuda korrigeerimist ja avalikustamist auditeeritud finantsaruannetes.

Kokkuvõtte finantsaruanne ei sisalda kogu avalikustatavat informatsiooni, mis on nõutav Eesti Finantsaruandluse standardiga, mida rakendatakse Riigimetsa Majandamise Keskuse auditeeritud finantsaruannete koostamisel.

Kokkuvõtte finantsaruande lugemine ei asenda seetõttu Riigimetsa Majandamise Keskuse auditeeritud raamatupidamise aastaaruande lugemist.

Juhatusse kohustused seoses kokkuvõtte finantsaruandega

Juhatus vastutab auditeeritud raamatupidamise aastaaruandest tuletatud kokkuvõtte finantsaruande koostamise eest kooskõlas Eesti Finantsaruandluse standardis kehtestatud arvestus- ja hindamis põhimõtetega.

Vandeaudiitori kohustus

Meie kohustus on avaldada arvamus kokkuvõtte finantsaruande kohta meie protseduuride põhjal, mis viidi läbi kooskõlas rahvusvahelise auditeerimise standardiga (ISA) 810 „Kokkuvõtte finantsaruannete kohta aruandmise töövõttud“.

Auditorteenused • Riskijuhtimisteenused • Raamatupidamisteenused • Maksuõustamine
Õigusnõustamine • Finantsnõustamine • Arinõustamine • Andmekaitse ja info turve • Digiteenused www.grantthornton.ee

Grant Thornton

Arvamus

Meie arvates on kokkuvõtte finantsaruanne, mis on tuletatud Riigimetsa Majandamise Keskuse 31. detsembril 2021 lõppenud auditeeritud raamatupidamise aastaaruandest, järjepidev kõigis olulistes osades selle raamatupidamise aastaaruandega kooskõlas Eesti Finantsaruandluse standardis kehtestatud arvestus- ja hindamis põhimõtetega.

Mart Nõmper
Vandeaudiitor nr 499

Grant Thornton Baltic OÜ
Tegevusküba nr 3
Pärnu mnt 22, 101451 Tallinn
23. veebruar 2022

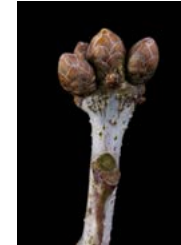
Auditorteenused • Riskijuhtimisteenused • Raamatupidamisteenused • Maksuõustamine
Õigusnõustamine • Finantsnõustamine • Arinõustamine • Andmekaitse ja info turve • Digiteenusused

2

PILTIDE LOETELU

Ik 6
Harilik mänd
Pinus sylvestris

Ik 7
Hall lepp
Alnus incana

Ik 12
Harilik mänd
Pinus sylvestris

Ik 13
Arukask
Betula pendula

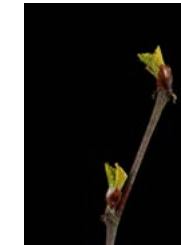
Ik 26
Harilik vaher
Acer platanoides

Ik 27
Harilik sarapuu
Corylus avellana

Ik 34
Punane leeder
Sambucus racemosa

Ik 35
Sookask
Betula pubescens

Ik 42
Harilik saar
Fraxinus excelsior

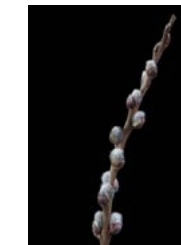
Ik 43
Viirpui
Crataegus

Ik 50-51
Harilik pärn
Tilia cordata

Ik 56
Harilik kuusk
Picea abies

Ik 57
Paju
Salix

RMK

Sagadi küla, Haljala vald
45403 Lääne-Virumaa, Eesti
Telefon +372 676 7500
www.rmk.ee

Tekstid

Katre Ratassepp

Kujundus ja küljendus

loovagentuur PULT

Fotod

Jarek Jõepera

Šriftid

Geogrotesque
News Gothic MT

Paber

kaaned Munken Lynx 300 g
sisu Munken Lynx 120 g

Trükikoda

Paar

